

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Mun. Deva

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

**Regina Maud
va fi cucerită**

Călătorii în adâncuri

**Ce șanse de gemeni
aveți?**

La al doilea film al ei, „Femeile”, Galina Jaškina a dovedit un talent promițător.

(Citiți în pag. 5-a „Trei instantanee”).

Baia de ultraviolete pe care o fac ouăle în moderna instalație construită de un institut din Kazahstan asigură generații de păsări rezistente la boli.

**Psihologia
inginerească
împotriva
catastrofelor
aviatice**

ANUL XXII

45

(1130)

11 noiemb. 1966

12 pagini, 1 leu

MEMORII

Cîteva cuvinte
despre Babel

Sintem convinși că prima impresie nu ne înșală niciodată și că, pînă la urmă, ea va triumfa în pofida oricăror încercări. Increderea în prima impresie nu poate fi explicată decît prin prețuirea pe care oamenii sînt îndemnați să o acorde propriei lor perspicacități.

De-a lungul vieții, însă, mi-a fost dat adesea să-mi verific această „primă impresie” și, trebuie să mărturisesc, nu întotdeauna cu succes. De cele mai multe ori, ea ne pune în fața unor enigme greu de dezlegat. Prima mea întâlnire cu Babel a avut, oarecum, un astfel de caracter, enigmatic și surprinzător. Era în anul 1925, în împrejurimile Odesei.

Spre apus de Odesa se întinde, aproape de malurile mării, pe mai mulți kilometri, o centură de grădini și de vile. Locurile poartă numele de „Fintini” (Mică, Mijlocie și Mare), cu toate că pe acolo nu există nici un fel de fintini și nici n-au fost vreodată. Casele din zona „Fintinilor” sînt numite, cu o eleganță specific odesită, „vile”. Vila Baltuh, vila Gonciariuk, vila Șai Kropotnički. Intreaga centură era împărțită pe stații (după numărul stațiilor de tramvai) — de la 1 la 16...

În vara aceea, am schimbat veranda mea din Odesa, cu o vilă de la stația numărul 9. Peste drum stătea Babel, cu soția lui, Evghenia Borisovna, o roșcovană de toată frumusețea, și cu sora lui, Meri, pe care toți o alintau spunându-i Merocika...

Babel părăsise, nu de mult, rîndurile Armatei de cavalerie, unde luptase ca simplu soldat sub numele de Liutov. Povestirile lui fuseseră tipărite în multe reviste: în „Letopis” ce apărea sub îndrumarea lui Gorki, în LEF, în „Krasnaia Novi” și în ziarele din Odesa. Copii îndrăgostiți de literatură se țineau în cîrduri după Babel, iritîndu-l nu mai puțin decît admiratorii adulți. Gloria pășea braț la braț cu el. În ochii noștri, devenise un maestru al literaturii și un înțelept plin de ironie.

Babel mă invita, uneori, la masă: o casă subțire, într-un castron uriaș, de aluminiu, era felul lui preferat la prinz. Babel îi spunea castronului „patriarhal” și ori de cîte ori îl vedea, ochii îi sclipeau de poftă.

Aceeași sclipire senzuală apărea în ochii lui atunci cînd îmi citea, pe plajă, versuri din Kipling sau pasaje din Herțen sau dintr-o povestire a scriitorului german Edesmidt, care-i căzuse întîmplător în mînă. Era o povestire despre François Villon, condamnat la moarte prin spînzurătoare pentru tîlhărie și despre dragostea poetului medieval pentru o călugăriță-duceasă.

Dar lui Babel îi plăcea, mai ales, să recite poemul lui Arthur Rimbaud: „Corabia beată”. Recita aceste versuri în franțuzește, minunaț, cu ușurință, ca și cum ar fi vrut să mă confunde în verbul lor fantastic ce se revărsa la fel de fantastic din torentul de imagini și comparații.

— De altfel, mi-a spus odată Babel, Rimbaud a fost nu numai poet, ci și aventurier. A făcut comerț în Abisinia cu colți de elefant și a murit de elefantiazis. Avea ceva comun cu Kipling.

— Ce anume? l-am întrebat eu.

Nu mi-a răspuns. Tolănit pe nisipul încins, arunca în apă niște pietricele rotunde și netede.

Pe vremea aceea, ocupația noastră cea mai plăcută era să ne întrecem aruncînd în apă pietricele rotunde și netede (cine aruncă mai departe) și să ascultăm cum se cufundă în apă, cu zgomotul pe care îl fac sticlele de șampanie desfundate...

Konstantin Paustovski

ISTORIE LITERARĂ

Poeții ruși de la
începutul veacului

Însemnările lui Vl. Orlov („Voprosi literaturii” nr. 10/1966) despre o seamă de poeți ruși de la începutul acestui veac poartă amprenta activității mai largi, de reconsiderare a creației unor

S. Krasauskas :

Cîntarea cîntărilor (Linogravură)

scriitori din perioada pre-revoluționară, ce se desfășoară acum în Uniunea Sovietică. Minuind cu înțelegere criteriile estetice marxist-leniniste, autorul cercetează, cu grijă pentru valorile nepieritoare, creația unor poeți ca Maximilian Voloșin, Mihail Kuzmin, Nikolai Gumileov, Osip Mandelștam și Vladislav Hodasievici. Numele acestea sînt reprezentative pentru o seamă de curente din poezia rusă de la începutul secolului, dar creația lor a depășit cadrul limitat al școlilor și a imprimat poeziei ruse o notă de puternică originalitate în ansamblul liricei universale.

Maximilian Voloșin, al cărui prim volum de versuri a văzut lumina tiparului în 1910, și-a instalat universul poetic, după propria sa expresie, la „răscrucea tuturor drumurilor”, unde se întîlnesc „toate timpurile și țările, legendele, istoria și credințele...” Voloșin și-a făcut ucenicia la școala parnasiană și a simbolizilor ruși, ceea ce și-a pus amprenta pe tehnica desăvîșită a versului său, de o aspră eleganță. Însă Voloșin n-a înțeles semnificația revoluției și versurile lui post-revoluționare trădează tocmai această neînțelegere.

Spre deosebire de el, Nikolai Kuzmin a fost un adversar al tonului aluziv și încețoșat, caracteristic simbolismului. El s-a ridicat în apărarea „frumuseții limpezi” a poeziei și a cîntat, cu predilecție, temele vieții de fiecare zi, într-o serie de versuri ce își păstrează pînă astăzi vitalitatea. Blok, care-i prețuia foarte mult creația, găsea în poemele lui „...otravă ușoară, șiretenie cuceritoare, suflu artistic, optimism voalat de o abia vizibilă undă de tristețe, dar și o... insuportabilă grosolanie și trivialitate”.

Nikolai Gumileov, cu ale sale „povestiri sprintăre despre țări misterioase”, nu s-a putut elibera prea curînd de poncifurile vremii: înălțimile albastre, ceața stranie, clipa tainică etc. Dar cu volumul „Cer străin” (1912), Gumileov își găsește tonul propriu, într-o serie de poezii memorabile ca „În fața căminului”, „Credeam, gîndeam...”, „Cîntece abisinienne”, ultimele cu puternice note de protest anti-imperialist.

Pe Osip Mandelștam, Orlov îl consideră „un poet de mare cultură, un maestru minunat al versului, care a lăsat urme adînci în poezia noastră”. Începuturile creației lui Mandelștam se așează și ele în albia simbolismului, dar aderența la curentul akmeist schimbă cursul întregii sale poezii. El a reușit să înnoiască limbajul poeziei ruse printr-o atitudine cu totul nouă față de valoarea semantică a cuvintelor și față de legătura dintre ele.

„Neoclasicismul” lui își dovedește originalitatea tocmai prin această diversificare a mijloacelor lexicale, care a influențat puternic dezvoltarea ulterioară a poeziei ruse.

Vladislav Hodasievici și-a centrat și el creația pe „neoclasicism”, dar nu ca inovator, ci ca un continuator al lui Mandelștam. Versurile lui au întrunit adeziunea unor scriitori atît de diferiți ca Maxim Gorki și Andrei Belii, iar volumul „Noapte europeană” conține note de critică aspră la adresa modului de viață occidental.

La comemorarea
lui Zola

Festivitățile tradiționale de la Médan, preluuate de comemorarea lui Emile Zola, s-au bucurat anul acesta de participarea lui Ilya Ehrenburg. Alocuțiunea scriitorului sovietic a fost consacrată influenței pe care opera și personalitatea lui Zola au exercitat-o asupra scriitorilor și cititorilor ruși.

O bună parte din intervenția lui Ehrenburg reduce în actualitate impresia pe care a făcut-o asupra lui Cehov atitudinea curajoasă, militantă, a scriitorului francez în „cazul Dreyfus”. Ehrenburg remarcă faptul că Cehov n-a fost deloc un admirator al operei lui Zola, ceea ce nu l-a împiedicat să considere drept exemplară atitudinea scriitorului francez în împrejurările amintite mai sus. Această consonanță de opinii trebuie căutată în interesul pe care ambii scriitori l-au arătat omului simplu. Amîndoi s-au străduit, cu pana lor, să-i aperse demnitățile și integritatea morală, pe care în cazul Dreyfus le vedeau călcate în picioare.

Inclinat spre dezvoltarea paradoxurilor de tot felul, Ehrenburg află și în cazul difuzării operei lui Zola în Rusia un asemenea paradox.

De la Saltikov-Scedrin, care a criticat în termeni vehemenți romanul „Nana”, și pînă la Turghenev, prietenul lui Zola, dar nu și admirator al operei lui, scriitorii ruși nu s-au arătat receptivi la proza zolistă. Tolstoi declara chiar: „Zola nu este pe deasupra lui Daudet și eu nu recunosc talentul nici unuia dintre ei”.

Cu toate acestea, Zola a găsit numeroși prieteni în Rusia, iar opera lui a avut și are o largă audiență la cititori. Cărțile lui Zola au fost traduse în limba rusă eoncomitent sau imediat după apariția lor în Franța, iar în cei

patruzeci și nouă de ani de existență a puterii sovietice s-au tipărit două sute patruzeci de titluri din opera lui, în șaisprezece limbi ale popoarelor U.R.S.S., într-un tiraj de peste optsprezece milioane de exemplare.

ȘANTIER

Concursul
Nikolai Ostrovski

Concursul pentru cea mai bună carte consacrată tineretului sovietic, concurs instituit în vederea manifestărilor din cadrul jubileului de 50 de ani de la Revoluția din Octombrie, poartă numele scriitorului Nikolai Ostrovski. Instituit în 1964, el a atras atenția unui mare număr de scriitori, profesioniști și amatori. Așa se explică faptul că editura „Molodaia gvardia” a primit, pînă acum, 132 de manuscrise, cu însemnarea „pentru concurs”. Ele au și fost recenzate, iar editura, scotînd că informația pusă la îndemîna publicului nu împieteează asupra activității juriului, a anunțat că printre autori se numără scriitori foarte cunoscuți alături de alții foarte tineri, precum și simpli amatori.

Dar organizatorii concursului au fost solicitați să prelungească data depunerii manuscriselor, țînînd seama de interesul pe care l-a stîrnit el în întreaga Uniune Sovietică. Cererea a fost satisfăcută și concursul, care prevede numeroase premii, a fost prelungit pînă la 1 ianuarie 1967.

La ce lucrează
Serghei Sartakov

În paginile publicației „Literaturnaia gazeta”, la rubrica intitulată „În întîmpinarea celui de al IV-lea congres unional al scriitorilor”, Serghei Sartakov și-a împărtășit cititorilor planurile sale de creație. El lucrează acum la volumul II al romanului „Piatra filozofală”.

Primul volum al romanului a apărut în primăvara acestui an. Scriitorul se străduie acum să-l termine cît mai curînd dar, a ținut să adauge Serghei Sartakov, „nu pot să indic cu precizie un termen de garanție, cînd voi pune ultimul punct la manuscris”.

Paralel cu munca la volumul amintit, Serghei Sartakov a ținut să-și anunțe cititorii că lucrează la o povestire dedicată aniversării a 50 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Povestirea are în centrul ei chipul unui revoluționar de la începutul veacului, pe nume Iosif Dubrovski, care a murit în 1913, după o lungă ședere în temniță.

Introducîndu-și cititorii în laboratorul său de creație, Sartakov le-a declarat că el lucrează, de obicei, la două cărți deodată, pentru că îl odihnește trecerea de la un manuscris la altul.

cartea

C

COMERȚ EXTERIOR

Export de cursieri

Troika rusească! Cine dintre cei care au avut prilejul s-o vadă nu i-a admirat zborul lin, dar mai ales caii zvelți și puternici, cel din mijloc alergând în trap rapid, iar mărghiași în galop? În urmă cu câțiva ani, o troikă cu trapași suri din rasa Orlov a stîrnit admirația americanilor printre care și a cunoscutului om de afaceri Cyrus

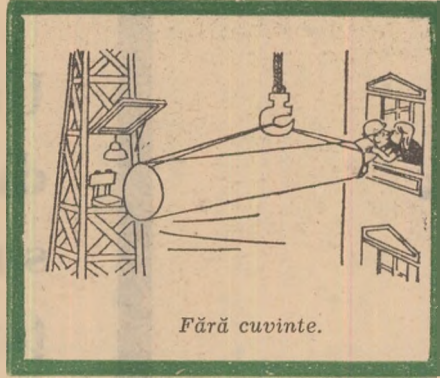
Forță, eleganță, suplete, iată numai câteva din calitățile cailor de cursă sovietici.

Eaton, căruia i-a fost oferită în dar de guvernul sovietic. În epoca aceea, comentatorul sportiv al unui ziar din Cleveland scria că, luîndu-se în considerare primirea entuziastă ce i-a fost făcută, troika ar putea deveni, în cadrul competițiilor hipice, ultimul strigăt al modei.

Dar în Uniunea Sovietică caii sînt crescuți nu numai pentru cursele de troikă, ci și pentru multe alte sporturi hipice. Datorită atenției selecționării și încrucișărilor, grajdurile sovietice se bucură astăzi de o excelentă reputație în întreaga lume: trapași de rasă rusă și Orlov, caii de călărie pur sînge din rasele budionovskaia, donskaia, ahal-tihinskaia și kabardinskaia au stabilit numeroase recorduri și au obținut premii la o serie de competiții. Așa, de pildă, armăsarul Zanos din rasa budionovskaia a reușit să parcurgă 309 km în numai 24 de ore, iar Brave Boy 304, pentru ca în 15 zile ambii să acopere distanța de 1800 km, cu alte cuvinte o medie de 120 km zilnic!

Organizația de comerț exterior „Pro-dintorg” exportă în întreaga lume cai din toate rasele, diversitatea lor putînd satisface dorințele și gusturile cele mai felurite: ale proprietarilor de herghelii sau sportivilor, ale fermierilor sau amatorilor de călărie. Mulți dintre cursierii sovietici exportați au fost cumpărați de oameni de afaceri și de cluburi hipice din Anglia, Franța, Italia, Elveția, Suedia, Finlanda, Danemarca, Olanda, precum și din alte țări. Anual, grajdurile sovietice exportă peste 500 de cai.

Dată fiind cererea crescîndă pentru nobilele animale, Uniunea Sovietică a organizat în 1965 un prim tîrg de cai, care a fost repetat și anul acesta. Situat în incinta Expoziției realizărilor economiei naționale, tîrgul a expus în fața delegaților din numeroase țări peste o sută din cei mai reprezentativi pur sînge.

SCHIMBURI INTERNAȚIONALE

1967, an turistic internațional

În capitala Uniunii Sovietice a avut loc recent o conferință care a reunit aproape 350 de reprezentanți a 250 de agenții din 50 de țări. Gazda a fost „Inturistul”.

Răspunzînd la întrebările ziariștilor, Viktor Boicenko, președintele conducerii „Inturist”-ului a declarat la încheierea discuției:

„Am hotărît să intrunim această conferință pentru a face bilanțul lui 1966 și a-i informa pe colegii noștri din străinătate despre dezvoltarea turismului în U.R.S.S. și despre posibilitățile de a spori legăturile noastre de afaceri, pentru a începe negocieri și a arăta oaspeților țara noastră.

Popoarele sovietice se pregătesc pentru o dată memorabilă. În 1967 vom sărbători împlinirea a 50 de ani de la Marca Revoluției Socialiste din Octombrie. „Uniunea internațională a organizațiilor oficiale de turism” a proclamat anul 1967 An turistic internațional. Conferința a avut drept scop să pregătească, deopotrivă, Anul turistic internațional și, pe acest plan, cea de a cincizecea aniversare a statului sovietic. Căci dacă pînă la sfîrșitul lui 1966 U.R.S.S. va fi vizitată, după estimățiunile noastre, de un milion jumătate de turiști, anul viitor această cifră va fi mult mai mare.”

În continuare, Viktor Boicenko a relevat vasta gamă de măsuri luate de „Inturist” pentru a face cît mai agreabilă șederea turiștilor străini în U.R.S.S.: construirea de noi hoteluri, moteluri și campinguri, deschiderea de noi trasee turistice, asigurarea de condiții prielnice pentru amatorii de vîna-toare și pescuit, organizarea vizitării Uniunii Sovietice în automobil etc.

Pe urmele lui Alexandru Macedon

După datele „Uniunii internaționale a organizațiilor oficiale de turism” între 1950 și 1963 veniturile realizate în acest domeniu au crescut cu 331 la sută, performanță cu care nu se poate lăuda nici o ramură a economiei. În anul 1965, 110 milioane de vizitatori s-au perindat prin cele 38 de țări membre ale Uniunii. Raportat la această cifră, numărul străinilor care au fost în Uniunea Sovietică pare destul de mic: 1 260 000 de persoane. Explicația rezidă în faptul că, în această țară, din cauza distrugerilor provocate de război, turismul nu a putut fi reluat decît în 1956, cînd s-au înregistrat o jumătate milion de vizitatori. De atunci numărul lor a crescut însă constant, cu 10 la sută anual, pînă la saltul de 22 la sută realizat în 1964/1965. Pentru anul viitor experții contează pe un nou impuls de 25—30 la sută.

Imaginea pe care și-o fac turiștii despre o țară se compune din nenumăratele impresii concrete pe care le poate oferi. Și Uniunea Sovietică are ce oferi! Zeci de teatre renumite, localități balneare, mii de muzee, expoziții și monumente istorice. Acestea din urmă corespund tendinței manifestate tot mai puternic în ultimul deceniu de turismul internațional: vizitarea locurilor legate de trecutul îndepărtat al țărilor și popoarelor. Pe lingă călătoriile organizate cu avionul, vaporul sau autocarul în capitalele tuturor re-

publicilor unionale și în alte o sută de orașe, s-a prevăzut vizitarea marilor construcții ale comunismului, ca de pildă hidrocentrala de la Bratsk. Un raliu automobilistic va împrumuta calea străbătută de Alexandru Macedon din Europa spre India. La cealaltă extremitate, ruta turistică cea mai nordică va depăși Cercul Polar, la „marginea tăcerii albe”.

Pînă în 1968 se prevede construirea a 60 de hoteluri cu 40 000 de locuri, a 40 de moteluri și 30 de campinguri la Leningrad, Baku, Erevan, Soci, Ialta, Odesa, Iakutsk și în multe alte locuri.

O deosebită atenție se acordă pregătirii personalului de diverse specialități care se va ocupa de străini. În urma unui schimb de experiență cu țările care posedă o veche tradiție turistică, s-au înființat anul acesta școli speciale, al căror program prevede că 30—35 la sută din timp va fi destinat studiului teoretic, 50—60 la sută activității practice și 10—15 la sută limbilor străine.

INDUSTRIE ALIMENTARĂ

Sec și demi-sec

Mașinile automate ale Fabricii de șampanie din Rostov au umplut în 1965 șase milioane de sticle cu „sec” și „demi-sec”, căci această băutură este tot atît de ieftină și apreciată în portul Nahodka din Extremul Orient ca și la bufetul gării din Brest, unde străinii fac cunoștință cu ea cînd trec granița. În marele magazin G.U.M. din Moscova se vinde la pahar: seara, ospătarii au de evacuat lăzi întregi cu sticle goale.

Șampania reprezintă un important articol de export, a cărui rețetă poate fi asemuită cu o formulă magică. Materia primă o constituie soiurile nobile de vin obținute în Crimeea și alte regiuni cu climă caldă.

Combinatul de vinificare „Masandra” din Ialta este un mare producător de

Prima probă pe care o trece vinul la un concurs: strălucirea în fața luminării.

asemenea elixiruri. Se spune că muscatul din Crimeea este printre cele mai bune din lume. Vinul alb denumit „Krasnii kamen” a obținut de altfel 9 medalii de aur și cupa Grand Prix. Cu zeci de ani în urmă, vizitînd aceste locuri, Maxim Gorki exclamă: „Am băut și sînt entuziasmat. Am plecat aproape lucid... din lipsă de timp”.

Începînd din 1955 Uniunea Sovietică a participat la 10 concursuri internaționale de vinuri obținînd 870 de medalii, din care 477 de aur. În toamna acestui an, la ultimul concurs ținut în R. P. Ungară aprecierea de care se bucură vinurile sovietice a fost reconfirmată de 20 medalii de aur și 28 de argint.

TRANSPORTURI

320 de kilometri subpămînteni

Metroul din Moscova e încă tînăr, abia dacă a depășit vîrsta de treizeci de ani. Cu toate acestea el asigură o treime din transportul călătorilor din capitala Uniunii Sovietice, așa că e greu să ne închipuim ce s-ar face marele oraș fără acest rapid și modern mod de locomoție.

În treizeci de ani liniile metroului din Moscova au atins lungimea de 115 kilometri. Dar ele vor continua să se dezvolte, numai anul acesta urmînd să crească cu o zecime. Actualmente, pe întreg perimetrul orașului își deschid în fiecare zi porțile 75 de stații. Cifra aceasta urmează, însă, a fi și ea curînd depășită.

La Krestianskaia Zastava, trecătorii se opresc din ce în ce mai des pentru a urmări lucrările ce se desfășoară în această zonă a capitalei: un puț urias, unde sînt implantate grinzii din beton armat. În curînd ele vor susține greutatea stației Proletarskaia care va deservi o nouă linie de metro, linia Jdanovski. Holul de așteptare e aproape gata, urmează a fi montate doar instalațiile pentru accesul la peron, care

Noul hol al stației „Oktiabrskaja”

se află și el în faza de finisare. Ca multe alte stații construite în ultimul timp, stația Proletarskaia este și ea de o construcție simplă și sobră, dar elegantă.

În ce privește lungimea noii linii de metro ea va atinge 14 kilometri iar traseul, deservit de șapte stații asemănătoare celei de la Proletarskaia, amplasate în noile cartiere ale orașului, va fi dat în folosință în preajma noului an.

Linia Jdanovski nu este, însă, singura aflată actualmente în construcție la Moscova. Se lucrează intens și la linia care va traversa centrul orașului avînd capetele de linie la stațiile Oktiabrskaja și Grădina botanică, precum și la traseul Avtozavodskaja — Kolomenskoe — Nagatino. Proiectanții rețelei de metro din capitala Uniunii Sovietice au prevăzut ca în anii ce vin liniile să totalizeze impresionanta cifră de 320 de kilometri!

„HERR DOKTOR“ CADE ÎN CAPCANĂ

Urmele
duc
spre
țärm

(XVI)

Odesa 1933. Otto Grün, secretarul Consulatului german din oraș, a făcut câteva călătorii suspecte la Nijnelimansk, centru industrial care executa o comandă specială pentru flota militară sovietică. Alexei Karotin, Leonid Slavin și Kirill Rostovțev, lucrători ai serviciului de contrainformații sovietic, primesc misiunea să stabilească motivul deplasărilor lui Otto Grün. Și din treaptă în treaptă, ei dau de firul unei afaceri complicate. Bănuielile cad asupra lui Gheorghii Karlovici Wehrman, juriscult la „Exportlehb” și asupra inginerului Șevțov, acesta din urmă fiind chiar demascat ca transmisiător de documente secrete. Intre timp mai apar și alte figuri suspecte: ospătarul Kuzma Danilici și contabilul șef Podoliako.

Iar el urmă să hotărască pe loc cui să dea „întietate”: lui Podoliako sau ospătarului. „Podoliako n-o să dispară” — își spuse în cele din urmă Slavin. — O să luăm informații despre el și o să vedem dacă s-a întâlnit cu Kuzma a-nume sau numai întâmplător. Rămase dar pe loc.

Kuzma Danilici își bău tacticos berea, mincă o pereche de crenvurști și, mulțumit, ieși de sub apărătoarea de foaie de cort pe trotuarul încins. Slavin porni în urma lui. Ospătarul dădu o vaită prin oraș și se înapoie acasă.

Kirill lipsi o bună bucată de vreme. În sfârșit, cind se înapoie, Slavin oftă ușurat.

— Ascultă, Kir — i se adresă el — fii bun și fă de serviciu fără mine. Am să îți trimit în ajutor pe Serghei sau pe Grișka; eu am ceva urgent de rezolvat în seara asta.

Sturm îl cheamă pe Șevțov

Nu m-am putut ține de cuvint și n-am ajuns la Nijnelimansk în cursul nopții. Pe drum mașina a avut o pană de cauciuc. Așa încît am intrat în oraș abia a doua zi, cind soarele era destul de sus pe cer.

Numai Kirill era acasă.

— Unde-i Slavin?

— Să ia informații despre Podoliako.

— Cine-i Podoliako?

Kirill mă informă pe scurt despre cele întimplare în ajun.

— Aha, înseamnă că ieri seară tot ați dat de o urmă.

— Așa se pare.

Nici Kirill nu pierduse vremea degeaba. După ce-l „însoțise” pe necunoscut pînă acasă, izbutise să afle cine era.

Se numea Vitali Vasilievici Zghibnev, inginer electrician la Uzina de mașini agricole. O întreprindere destul de inofensivă, la prima vedere. Dar cu puțin timp în urmă, o secție a ei începuse să fabrice armament. Inginerul Zghibnev lucra chiar în secția aceea. Din nou o simplă întimplare? Iarși o coincidență? Nu era exclus. Zghibnev era necăsătorit și locuia cu mama lui într-o căsuță de la marginea orașului.

— Zghibnev trebuie luat în evidență. Să-l încredințăm lui Zaharian.

— Aș vrea totuși să mă ocup eu de el — replică Kirill.

— L-ai părăsit pe Kuzma?

— Da de unde. Astăzi lucrează și e supravegheat de Ivanov și de Liialko. În clipa aceea se ivi și Slavin.

— Ai aflat ceva interesant? — l-am întrebat.

— Kirill v-a relatat întimplarea de ieri, nu? N-am găsit nimic deosebit în legătură cu Podoliako. Poate că Kuzma a intrat întâmplător în bodegă și s-a așezat la masa aceea pentru că nu mai era un alt loc liber...

— Nu știu, nu știu. Zaharian să se ocupe și de Podoliako. Tu, Kirill, trebuie să te duci la „Selhozmas” să continui cercetările în legătură cu Zghib-

nev iar tu, Slavin, la secția orașenească. Informează-i și pe cei de acolo despre Zghibnev și Podoliako. Am și eu ceva de rezolvat, iar diseară facem bilanțul și stabilim planul de bătaie pentru mai departe.

După plecarea lui Slavin și a lui Rostovțev, i-am telefonat lui Șevțov. Era acasă.

— Pleci astăzi, Ivan Mihailovici?

— Nu, încă nu.

Insemna că Rita Lazenko nu izbutise să-i dea lui Sturm nici o schiță nouă.

— Am fost poftit pentru mine seară. Ați înțeles?

— Am înțeles, am înțeles, Ivan Mihailovici. Atunci, cu voia dumitale, am să te caut mine la uzină.

— La uzină? — întrebă Șevțov, vădit surprins și îngrijorat în același timp.

— Nu te alarma, sînt un oaspete obișnuit. Mă interesează latura economică a producției. Tot despre probleme economice am să discut și cu dumneata.

— Bine — răspuse inginerul fără pic de entuziasm în glas.

N-aveam timp însă să mă ocup de starea de spirit a lui Ivan Mihailovici Șevțov.

Desen de G. Kalinovski

După convorbirea cu Șevțov am plecat la secția orașenească unde am rămas pînă seara. Mă aflam în camera pe care Zaharian ne-o pusese la dispoziție, cind a început să zbirnie telefonul.

— Tovarășe Karotin — raportă ofițerul de serviciu — a venit la noi un cetățean... E specialist străin. Pare un caz serios. N-ați vrea să discutați dv. cu el?

— În ce calitate? Știi foarte bine care e situația mea la Nijnelimansk. Cred că îți dai seama și singur despre ce este vorba. Descurcă-te cum știi!

— Păi tocmai pentru că m-am orientat în problemă cred că este de competența dv. Specialistul e german. Cazul lui miroase a recrutare de agenți...

Ce era să fac? Cum puteam, ca „economist” ce mă aflam, ca membru al unui „grup științific”, să primesc un necunoscut și încă în clădirea G.P.U.? Ar fi însemnat să încalc legile conspirației. Pe de altă parte, însă, era vorba de un german care pe deasupra era și specialist, de recrutare de agenți etc. Eram în mare dilemă...

— Ce spuneți, tovarășe Karotin? — se auzi la celălalt capăt al firului glasul nerăbdător al ofițerului de serviciu. — Îl primiți sau îl convoc pentru mine la șeful nostru? Numai că vedeți, omul susține că e ceva important și că anume a venit noaptea.

Nu mai puteam sta pe gânduri.

— Trimite-l la mine! — am spus.

Un german care nu vrea să fie „bun”

Peste câteva minute se deschise ușa și în prag se ivi un tânăr în manta de ploaie. După ce agăță în cuier manta și șapca, din care se scurgeau pe covor șiroaie de apă, își netezi cu pieptănul părul bogat. Mi se părea o figură cunoscută. Oare nu fotografia lui mi-o arătase Slavin în primele zile după sosirea noastră la Nijnelimansk? Ba da, el fusese, acum îmi aminteam bine de mutra asta simpatică...

— Luați loc! — i-am spus, indicînd fotoliul din fața mea.

— Regret — începu vizitatorul — că v-am deranjat atît de tardiv...

— Tardiv ați zis? — am întrebat îngrijorat.

— Am vrut să spun tîrziu. Nu mă exprim prea corect în rusește. Dar am socotit că e mai bine să vin seara tîrziu și mai ales pe ploaie. Pe întuneric și pe ploaie, ca să nu mă vadă nimeni.

criu. — Nu avea... cum se spune... semn... semn...

— Particulare, nu?

— Da, da, exact. Nu era bătrîn. Să fi avut vreo treizeci și cinci de ani. Am observat o deosebită grijă în felul de a se îmbrăca, o oarecare pedanterie chiar. Înainte de a se așeza, a cercetat atent scaunul ca să vadă dacă nu cumva era murdar. Era foarte politicos. Tot timpul spunea: „Vă rog... Mulțumesc...” Mai întîi mă informă că fusese de curînd în Germania, la Hamburg, și că îmi vizitase familia... Că toți erau sănătoși și că o duceau bine. I-am răspuns că știu acest lucru pentru că părinții îmi scriu regulat. Dar el replică pe loc că, de fapt, ar trebui să înțeleg un lucru elementar și anume că în scrisorile expediate prin poștă nu se poate vorbi pe pleau. În schimb scrisoarea pe care mi-o adusese de la tatăl meu îmi dezvăluia lucruri ce nu pot fi spuse într-o corespondență obișnuită.

— Era, într-adevăr, o scrisoare de la tatăl dumitale?

— Da, de asta sînt sigur. Îi cunosc scrisul și apoi îmi dădea unele mici detalii pe care numai familia le cunoaște. Tata îmi scria că bărbatul care îmi va aduce plicul este un prieten al familiei, că colegii lui ne ajută familia ca să ducă o viață îndestulată. Mă înștiința, de asemenea, că are o slujbă bună și că ar putea să-mi trimită ceva bani, dacă am să fiu amabil cu prietenul lui. Și va trebui să fiu, dacă sînt un fiu iubitor. Și dacă sînt un bun german. Lucrul ăsta nu prea mi-a plăcut, mărturisesc. Îmi repugnă formula „bun german”. Mă înțelegeți? În Germania se folosește foarte des această expresie.

În realitate, însă, un „bun german” este un german rău. Mă înțelegeți? Mai cu seamă acum cînd Hitler... Voi-am însă să știu ce gînduri avea cu mine. Îmi dădu trei mii de ruble și îmi spuse că aș putea primi și pe viitor bani de acasă. Vizitatorul ținu însă să precizeze că asta se va întimpla numai în caz că îi voi îndeplini rugămințile... da, rugămințile și poruncile. În clipa aceea mi-am dat limpede seama cu cine aveam de-a face. De aceea i-am spus că am foarte puțin timp liber la dispoziție, întrucît sînt extrem de ocupat la uzină. „Nu-i nimic — replică vizitatorul — pentru că și misiunile dumitale vor fi legate, probabil, tot de uzină”. Dar n-am acceptat.

— E un lucru care îți face cinste, tovarășe Wehrman — i-am spus, fără să-mi pot ascunde însă ciuda — dar cred că te-ai pripit.

— O, nu! Nu e totul. La început îmi vorbi amabil, surizător, cordial, ca un prieten al familiei. Apoi, însă, se înfuri. Îmi atrase atenția că nu trebuie să uit că sînt german și nu specialist german. Înțelegeți? Iar germanii trebuie să rămînă germani oriunde s-ar afla: în Rusia, în America sau chiar la Polul Nord și că e de datoria mea să mă gîndesc la patria iubită... și să-i îndeplinesc ordinea. În afară de asta trebuie să mai am în vedere un lucru și anume că, dacă n-o să-i ajut, rudele mele își vor pierde prietenii. Și acum în Germania e foarte rău să-ți pierzi asemenea prieteni. Familia mea și, mai ales, fratele vor fi foarte nemulțumiți.

— De ce mai ales fratele?

— O, de fapt asta e principalul. Știi de ce a venit la mine tipul acela? Pentru că fratele meu este... comandant de Sturmabteilung... adică de batalion S.A. De aceea naziștii au încredere în familia mea. Dar ei nu știu că un alt frate de-al meu... Josef... a fost comunist, Rotfrontkämpfer, cum se spune... combatant în frontul roșu... Și a murit... adică a fost ucis la Hamburg, acum zece ani...

— În timpul insurecției armate?

— Da, pe baricade. Tatăl meu a as-

V. Ișimov și A. Lukin

(Continuare în pag. 11-a)

Cu Gherasimov despre grădina, primăvară și ziaristi

Serghei Gherasimov este unul din pionierii pe care se sprijină cinematografia sovietică. Filmele lui sînt un produs pasionat al epocii noastre, concentrînd procesele ei esențiale, dînd întotdeauna la iveală straturi noi, neexplorate încă ale vieții. Opera lui Gherasimov răspunde totodată cerinței formulate de un mare cineașt: filmele nu sînt interesante atunci cînd spun numai cit se vede în cadrul, ele trebuie să ne vorbească și despre autorul din spatele cadrului. „Cei șapte îndrăzneți”, „Tînăra gardă”, „Marele pămînt”, „Pe Donul liniștit”, „Oameni și fiare” ne vorbesc și despre autorul din spatele cadrului,

Gherasimov văzut de Kukriniksi

însemnat cu pecetea forței creatoare și a originalității, despre concepțiile lui umaniste clare și moderne. Și fără îndoială că alături de titlurile de mai sus, vom putea cita în curînd și noul film al regizorului, „Ziaristul” sau „Grădina și primăvara”.

Profitînd de vizita în țara noastră a lui Serghei Gherasimov, ne-am interesat de film și de alte aspecte din mulțipla activitate a celebrului cineașt.

— De ce se intitulează „Ziaristul”, e clar. Dar de ce „Grădina și primăvara”?

— Titlul are un sens alegoric. L-am împrumutat de pe coperta unei culegeri de admirabile povestiri persane ale lui Mir Aman, din care am împrumutat în film și un citat. Grădina e lumea, pămîntul, iar primăvara — epoca noastră nouă. N-am avut însă în vedere luna mai, cînd e cald și totul înflorește, ci mai degrabă martie, cînd mai e încă frig și mai persistă petece murdare de zăpadă. De aceea, cine se așteaptă la o evoluție idilică a subiectului va fi dezamăgit. Țin la al doilea titlu, fiindcă e vorba nu numai de ziaristi ci și de viața secolului nostru, de ciocnirile, contradicțiile, caracteristicile lui. Filmul este istoria a trei ziaristi — un sovietic, un american și un francez, fiecare cu soarta lui, cu problemele lui personale și generale.

Vreau să-i liniștesc pe gazetari: păcătuiind eu însumi în această profesie, intenționez să vorbesc cu amabilitate despre ei. Adevărul e că mă plictisesc ziaristiilor idioți din unele articole și foi-

leteane. Ziaristica e o profesie serioasă, interesantă, dar lipsită de trăsături profesionale precise, ca și regia. Gazetarul trebuie să fie deștept, ager, să știe să observe și să aibă o reacție promptă la tot ce se întîmplă. Calități care, de altfel, se cer oricui și pe care uneori nu le au tocmai ziaristi.

— După „Ziaristul” va urma „Cuvînt despre oastea lui Igor”? Se vorbește că intenționați să faceți această ecranizare împreună cu Paradjanov.

— Deocamdată e numai un proiect al nostru, pe care abia îl discutăm. Un proiect foarte atrăgător, e drept.

— Cu „Tînăra gardă” ați făcut o experiență foarte interesantă: ați mutat clasa dv. de la institut pe platou. Filmul a fost interpretat aproape în întregime de elevii dumneavoastră. Intenționați să repetați experiența?

— Într-o măsură sau alta, tradiția continuă. Chiar în „Ziaristul” joacă cîțiva studenți de-ai mei: Galina Polskih, Janna Bolotova, Serghei Nikonenko.

— Care sînt noii Bondarciuk și Inna Makarova ai recentelor serii?

— Și în ultimii ani am avut mulți studenți talentați. De exemplu cei citați mai înainte, apoi Lujina, Gavrilova, Viktor Filippov care joacă în „Tunelul”. Am fost foarte mulțumit de ultima promoție. Sînt tineri serioși, se interesează de artă. Acum conduc un curs nou, extrem de interesant, numai de regizori. La anul li se vor adăuga și actori.

— I-ați putea numi pe cei mai talentați dintre toți studenții dumneavoastră?

— Mi-e greu. Citîndu-i pe unii, îi nedreptățesc inevitabil pe alții. Sînt foarte mulți... Serghei Bondarciuk, Inna Makarova, Zinaida Kirienko, Nina Menșikova, Liudmila Gurcenko, Nikolai Ribnikov, regizorii Kulidjanov, Seghel, Lioznova, Samsonov; aici, în România, Turcu și Săucan. Foști studenți de ai mei lucrează și în alte țări.

Nu întîmplător Gherasimov a dat ecranului sovietic atîtea celebrități. El este indiscutabil un regizor al actorilor, mizînd în special pe ei în investigațiile creatoare pe care le întreprinde. Și un admirabil profesor al actorilor, pe care îi învață să fie, cum recomanda Leonardo da Vinci, fiii artei, nu nepoții ei.

Julia Scutaru

Rînduri pentru spectatorul român

La invitația Consiliului General A.R.L.U.S. am venit în România cu o delegație a Asociației de prietenie sovieto-române, pentru a participa la manifestările prilejuite de cea de a 49-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Țara dumneavoastră mi-a făcut o impresie foarte puternică. Am văzut peisaje de o rară frumusețe. Dar opera naturii este serios concurată de aceea a oamenilor. Realizările pe care le-a obținut poporul român sub conducerea partidului sînt realmente impresionante.

Pentru mine este cu atît mai agreabil să mă aflu în această țară, cu cit printre locuitorii ei am prieteni care mă cunosc din filmele mele, care urmăresc activitatea mea. De curînd am terminat un nou film închinat lui Karl Marx. El se intitulează „Un an cit o viață” și, crede, primul film despre Marx din toată cinematografia mondială. Filmul mi-e deosebit de drag, fiindcă este o mare fericire să-l cunoști pe întemeietorul socialismului științific, să-i urmărești viața pas cu pas, pentru a o putea apoi reconstitui, măcar parțial, pe ecran.

Împreună cu scriitoarea Galina Serebriakova, autoarea cunoscutei trilogii despre Marx, ne-am oprit la un singur an: 1848. Dar anul acesta este realmente cit o viață — anul revoluțiilor, al maturității lui Marx, al maturității mișcării muncitorești din Franța și Germania.

Ne-am străduit să-l facem pe Marx om — înțelept, preocupat de destinele omenirii, iubitor. În strădania noastră am fost ajutați de tînărul actor A. Kvașa, care, după părerea noastră, interpretează rolul principal cu sinceră emoție și cu mult talent. Un mare ajutor am primit din partea Institutului de marxism-leninism din Moscova, a consultantului Melor Kandel, precum și din partea confrăților germani. Exterioarele le-am turnat în R.D. Germană, distribuția cuprinde și actori germani. Dintre sovietici aș mai vrea să-i citez pe Rufina Nifontova, cu care colaborez pentru a cincea oară, A. Mironov, Ariadna Șenghelaia, Nikita Mihalkov. Imaginea o semnează Leonid Kosmatov, muzica — Dmitri Șostakovici. Am intenția să fac și seria a doua, care va fi consacrată Internaționalei I-a și ultimei perioade a vieții lui Marx.

Și fiindcă tot sîntem la capitolul fil-

me, vreau să spun că „Tunelul”, care a fost realizat în colectivul nostru de creație, mi-a întărit convingerea că drumurile cinematografiilor noastre se vor mai împleti. Avem ce face împreună. Mă gîndesc, de pildă, la teme ca aceea a potemkiniștilor, sau a familiei Cantemir.

Da, avem ce face împreună și nu mă îndoiesc că vom face.

Grigori Roșal

— Vă arăt eu vouă, să faceți pe cineaștorii!!!

Trei instantanee

Festivalul filmului sovietic ne-a dat ocazia să cunoaștem — pe ecran și pe viu — trei tineri actori cu frumoase perspective: Sofiko Ciaureli, Galina Iașkina și Lev Prigunov. Iată, în cîteva rînduri, fișele lor biografice.

Sofiko Ciaureli este fiica unui celebru cuplul de artiști gruzini: actrița Vero Andjaparidze și regizorul Mihail Ciaureli. Continuînd tradiția familiei, Sofiko a urmat Institutul unional de cinematografie, clasa profesorilor Olga Pîjova și Boris Bibikov. Chiar în primul an de facultate i s-a încredințat rolul adolescentei Țitino în filmul „Curtea noastră”, pentru care a fost distinsă cu medalia de aur la festivalul unional din 1956. Apoi au urmat „Pe malurile Ingurului”, „Poveste despre o fată”, „Generalul și margaretele”, „Azi sînt alte timpuri” (ultimele trei în regia tatălui ei) și „Baladă din Hevsur”, prezentat în cadrul Festivalului filmului sovietic, care i-a adus anul acesta un nou pre-

Lev Prigunov

miu de interpretare pentru rolul grațioasei și mîndriei Mzekala.

Proiectul imediat al actriței este filmul „Saiat Nova” pe care îl va regiza autorul „Umbrelor strămoșilor uitați”, Serghei Paradjanov. Sofiko Ciaureli va interpreta un rol dublu: de băiat și de fată.

Nu putem încheia aceste rînduri fără a aminti de activitatea teatrală a tinere actrițe. Ea face parte din trupa celui mai mare teatru gruzin, „Mardjanishvili”, pe scena căruia a interpretat roluri ca Julietta (avîndu-l ca partener pe Otar Koberidze) și Jeanne D'Arc în „Ciocîrlia” de Anouilh. În momentul de față pregătește rolul Antigonei din piesa aceluiași autor.

Biografia artistică a Galinei Iașkina este foarte scurtă. Ea începe în 1961, cînd actrița, care avea atunci numai șaisprezece ani și jumătate, a interpretat primul ei rol în filmul „Revîrsarea”. Lipsa de experiență și-a spus cuvîntul: debutul a trecut aproape neobservat. În anii care au urmat, Galina Iașkina a făcut serioase studii de specialitate, pregătindu-se cu perseverență și spirit de răspundere cariera actoricească. Rezultatul a fost diploma susți-

nută cu brîo la institut și jocul ei revelator în filmul „Femeile”. În rolul Alkăi, căreia viața îi servește o lecție drastică, Galina Iașkina s-a dovedit o parteneră demnă pentru niște actrițe versate ca Nina Sazonova, Nina Fedosova și Inna Makarova.

Ca și Sofiko Ciaureli, Galina Iașkina îmbină activitatea cinematografică cu cea teatrală. Ea a fost primită în trupa teatrului „Stanislavski” din Moscova, unde pregătește... tot rolul Antigonei de Anouilh.

Lev Prigunov a venit în artă după un scurt intermezzo biologic. Nu știm dacă științele biologice au pierdut un viitor cercetător de valoare, dar știm că ecranul a cîștigat un artist autentic.

Lev Prigunov s-a pregătit pentru teatru. A făcut școala la Leningrad, dar a fost angajat la Moscova, întîi la Teatrul tînărului spectator, apoi la „Stanislavski”. În 1961 l-a „răpit” cinematograful și nu i-a mai dat drumul, adîncindu-i cu fiecare an nostalgia scenei, pe care Prigunov o consideră piatra de încercare a fiecărui actor. Din 1961 pînă în prezent, a făcut opt filme, interpretînd roluri diferite și lucrînd cu regizori diferiți, ceea ce i-a dat posibilitate să-și valorifice resursele bogate. A jucat în „Permisie pe țîrm”, în coproducția sovieto-italiană „Mergeau spre Răsărit”, în „Am 20 de ani”, „Copiii lui Don Quijote”, „Tunelul”. În această primă coproducție româno-sovietică Lev Prigunov creează personajul plin de farmec al lui Grișa, care în cuplu cu Dușu (Florin Piersic), polarizează simpatia spectatorilor. Prigunov se dovedește un actor inteligent și nuanțat, înzestrat cu finețe psihologică și cu simțul umorului, care își joacă personajul în așa fel încît ne lasă tot timpul senzația că știe despre el mult mai multe decît ne spune. În momentul de față Lev Prigunov joacă la Belarusfilm în comedia „Sașa-Sașenka”.

BALET

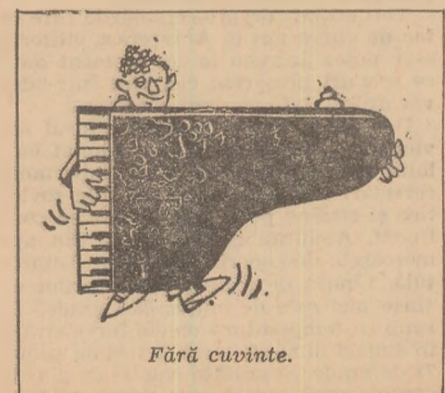
Doi pe o insulă

După ce a emoționat generații de lectori, după ce, transpusă pe ecran, a făcut înconjurul lumii, impunînd numele lui Grigori Ciuhrai, autorul ecranizării, nuvela „Al 41-lea” de Boris Lavreniov a cucerit și lumea baletului. Compozitorul Dmitri Kabalevski a scris o miniatură coregrafică ce a fost inclusă în repertoriul Teatrului de operă și balet „Glinka” din Celiabinsk. Ea reînvie cu mijloacele dansului frumoasa poveste de dragoste imaginată de Lavreniov.

Prin forța împrejurărilor, Mariutka, ostaș al Armatei Roșii, rămîne singură, pe o insulă pustie, cu prizonierul alb-gardist Govoruha-Otrok. Amîndoi sînt tineri și frumoși. Între ei se naște un sentiment de simpatie care se transformă cu timpul într-o dragoste pătîmășă. Ea îi face să uite de toate, pînă și de prăpastia adîncă ce-i desparte. Dar într-o zi, la fărîmul insulei acostează o barcă cu contrarevoluționari. Sublocotenentul Govoruha-Otrok fuge spre dișii. Mariutka se dezmeticeste: datorită învinge dragostea. Cu ochiul ei sigur, care n-a greșit niciodată, îl țintește pe fugar. Al patruzești și unuia glonte pornit din arma ei îl omoară pe bărbatul iubit.

Această poveste de dragoste lăconică și de o mare tensiune a sentimentelor, este interpretată la Celiabinsk de tinerii balerini I. Sarametova și L. Kravcenkov. Regia spectacolului este semnată de K. Esaulova.

Publicul a primit cu mult interes noul balet, a cărui forță dramatică crește treptat, atîngînd apogeu în final, cînd peste trupul iubitului fața puternică și vitează plînge deznădăduit. Plîsul ei se contopește cu coralul lui Kabalevski, creînd în sală momente de emoție puternică.

Fără cuvinte.

GEOGRAFIE

Regina Maud va fi cucerită

● Spre umplerea ultimei Pete Albe ● 3000 de kilometri cu tractorul ● Exploatare miniere la Polul Sud? ● Antarctica, poligon pentru nave cosmice

Pînă în 1955, cînd a fost organizată prima expediție antarctică sovietică, pe toate hărțile lumii Antarctica era o uriașă „pată albă”. În clipa de față, pe cel de al șaselea continent mai există doar o mică pată albă aflată la sud de zona cunoscută sub numele de Țara Reginei Maud. Curînd va dispărea și ea! Sînt hotărîți să o lichideze membrii celei de a douăsprezecea expediții antarctice sovietice care vor porni curînd spre Antarctica spre a prelua de la expediția anterioară ștăfeta curajului și a o duce mai departe.

Asaltul ultimei Pete Albe va începe o dată cu sosirea apropiatei veri polare. Acum în Antarctica a sosit pri-

la 12 milioane de kilometri pătrați. A fost precizat volumul gheții continentale, cu care prilejul s-a calculat că dacă această cantitate colosală de gheață ar fi topită, nivelul tuturor mărilor și oceanelor de pe glob ar crește cu 50-60 de metri. Cercetătorii au mai stabilit că sub calota de gheață se află un continent și nu un arhipelag cum se crezuse. Sub greutatea gheții, continentul a coborît cu aproximativ 600 de metri.

În munții din Țara Reginei Maud geologii au descoperit mică, cuarț, tantal, columbit, grafit, beriliu. Și în alte regiuni a fost înregistrată prezența beriliului și a minereului de fier. În șirul muntos Transantarctic, care se în-

„Cărăușul” înaripat al stației sovietice „Vostok” a poposit în Antarctica cu o nouă încărcătură.

măvara. În adîncul continentului, la stația „Vostok”, temperatura s-a ridicat la... minus 47-50 de grade. Așadar nici vara nu e departe. Să ne închipuim că a sosit și că a fost dat startul în marea cursă spre locurile necălcate încă de picior omenesc. Punctul de pornire care nu peste mult timp va deveni capitala expediției sovietice va fi stația „Molodionnaia”. Un grup de exploratori va pleca în această dificilă călătorie pe calota de gheață folosind ca mijloace de deplasare două mașini tip „Harkovceanka”, capabile să biruie nămeții, și un tractor greu pe șenile, care vor parcurge în total mai bine de 3000 de kilometri. O dată ajunși la Golful Alășeev, „trenul” științific își va continua drumul spre Polul inaccesibilității relative. După ce va vizita și această zonă, cea mai îndepărtată de țărmul Antarctidei, expediția se va îndrepta spre stația Novolazarevskaja din oaza Schirmacher. Pe tot acest parcurs cercetătorii vor efectua studii glaciologice, geofizice, seismice și gravimetrice. În plus, ei vor măsura pentru prima oară grosimea învelișului de gheață în zona respectivă.

Din planul celei de a douăsprezecea expediții sovietice în Antarctica mai spicuim culegerea de date pentru precizarea hărților existente și alcătuirea de hărți noi, transmiterea din „Mirnii” prin radio și radiotelegraf a unor hărți sinoptice și informații hidro-meteorologice etc., ca să nu mai vorbim de continuarea unor studii începute de expedițiile anterioare.

Tot aflînd despre cercetările care se fac de cîțiva ani în Antarctica, cititorul s-ar putea întreba la un moment dat: ce scopuri urmăresc ele, sînt într-adevăr utile? Iată pe scurt răspunsul.

De curînd a fost alcătuit atlasul sovietic al Antarctidei care a adunat laolaltă rezultatele celor mai importante cercetări efectuate de expedițiile sovietice și străine pe cel de al șaselea continent. Amintim numai cîteva din numeroasele descoperiri făcute în Antarctica. Limita de jos a temperaturilor atinse aici este de minus 88,3 grade, în timp ce temperatura medie înregistrată în august (lună de iarnă) a fost de minus 71 de grade. Suprafața calotei de gheață care acoperă continentul a fost estimată

tînde pe o lungime de 4000 de kilometri, exploratorii au aflat zăcăminte de cărbune iar într-un alt masiv, minereu de cupru — nichel. În peninsula Antarctică, specialiștii sînt de părere că ar exista zăcăminte de molibden, plumb, zinc și minereu de cupru, iar solul cuprins între marea Ross și marea Weddell ar conține țitei.

Pe alt plan, oamenii de știință socotesc cel de al șaselea continent drept cea mai importantă regiune pentru studierea unor fenomene geofizice care exercită o mare influență asupra condițiilor în care se realizează radiocomunicațiile la mare distanță. Tot acolo se pot cerceta unele particularități ale zborurilor sateliților artificiali ai Pămîntului. Amintim și că informațiile meteorologice permanente despre emisfera sudică sînt menite să joace un rol important în studiul timpului mondial. În general, elaborarea de metode de pronosticare a vremii nu poate decurge cu succes fără o studiere vastă a regimului meteorologic al Antarctidei, a circulației apelor în mările sudului și a calotei de gheață a Antarctidei.

În sfîrșit, al șaselea continent oferă perspective ademenitoare și sub aspectul acclimatizării omului, al încercării diverselor mijloace tehnice în condiții aspre apropiate de cele cosmice. Se pare că unii specialiști intenționează să folosească Antarctica drept poligon pentru încercarea unei „cabine lunare” destinată navelor și stațiilor ce urmează să pornească spre satelitul natural al Pămîntului.

ZOOLOGIE

Cel mai bun prieten al omului

Cîinele a apărut ca atare între paleolitic și neolitic. Era un animal semi-domestic, care descindea probabil din

șacal. Se presupune că strămoșii noștri erau urmași, cînd plecau la vîntoare, de haite de șacali, care pîneau animalele răpuse pentru a se hrăni din rămășițele lor. Cu timpul, haita a început să o ia înaintea omului, pentru a depista vînatul și a-l opri. Neputîn-

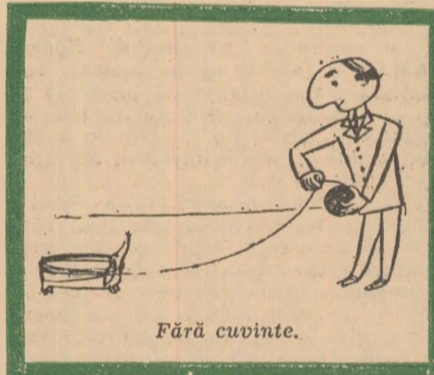
du-l omori, șacalii trebuiau să-l semnaleze vîntătorilor. Astfel s-a născut alianța dintre om și animal, bazată pe liberul consimțămînt al amîndurora.

Este un caz unic, deoarece celelalte animale domestice sînt sclavele omului, în timp ce cîinele este prietenul lui devotat.

Cu timpul, în decursul mileniilor, strămoșii cîinelui au pierdut obiceiul de a-și „alege” un șef de haită și au început să asculte direct de conducătorul hoardei vîntătorilor. Cîinii îl considerau ca pe un pater familias. Dacă citim printre rînduri poveștile lui Jack London, bazate pe experiența sa, ne dăm seama că aceasta este situația la cîinii care trag la sînii în Alaska. Ei nu se mai mulțumesc cu conducerea unui semen de-al lor, ci vor să asculte de om.

Cei mai fideli cîini sînt cei în ale căror vine curge sînge de lup amestecat cu sînge de șacal (Canis aureus). Dragostea pe care ei o poartă stăpînului lor are două surse. Pe de o parte este moștenirea credinței pe care cîinele sălbatc o purta animalului din fruntea haitei și pe care cîinele domestic a transferat-o asupra omului; pe de altă parte este vorba de dragostea... copilului față de mamă. Căci omul joacă pentru cîine și rolul unui părinte.

Deosebirea dintre cîinele-lup și cîinele aureus este că, în timp ce primul, în dragostea sa față de stăpîn, își conservă mîndria și demnitatea, celălalt rămîne veșnic un „pui”, dependența sa e totală și oarbă. Pentru a se atașa de o făptură umană, cîinele lup trebuie luat și crescut de mic, dar el își va păstra toată viața o personalitate proprie, de la care nu va abdica.

BIOFIZICĂ

Primejdia principală — radiațiile

Atunci cînd a ieșit din nava lui spațială pentru a se aventura în abisul cosmic, Alexei Leonov a fost atacat de un inamic invizibil și cu atît mai redutabil — radiațiile cosmice. Particule animate de energii formidabile au încercat să-i străpungă scafandru... Precum se știe însă temerarul cosmonaut s-a întors teafăr pe Pămînt. Se pune, totuși, întrebarea: oare în expedițiile lor extraterestre cosmonauții vor fi mereu nevoiți să poarte uriașul costum de protecție? Din păcate da, căci, în actuala etapă de dezvoltare a științei, este imposibilă „reconstruirea” organismului uman astfel încît să suporte radiațiile. Așa că în călătoriile lor spre Lună, Marte sau Venus echipajele vor fi protejate în continuare de scafandri și de pereții navelor cosmice.

Dar însoțitorii lor — plantele, microorganismele și animalele care urmează să le procure apa, hrana și oxigenul necesar — cum vor fi protejați? Pentru a găsi răspuns acestei întrebări, specialiștii în genetica spațială, știința la fel de tînără ca și astronautica, au și înce-

put să se preocupe de problemele ridicate de primele expediții spre alte planete.

Se știe că radiațiile cosmice sînt de aceeași natură ca și radiațiile obținute în mod artificial pe Pămînt, în acceleratori de particule, că efectele lor asupra organismului uman sînt absolut identice. Atunci cînd în activitatea solară se manifestă o creștere, fluxul de particule emise crește și el în proporții considerabile, astel încît, chiar dacă Pămîntul sau Luna formează un ecran între nava cosmică și astrul zilei, intensitatea radiațiilor receptate este destul de ridicată pentru a provoca leziuni dintre cele mai periculoase pentru viața pasagerilor. Dar iată că, recent, oamenii de știință au stabilit că în afară de scafandru sau de pereții navei mai există un mijloc de protecție, oferit de inșiși celulele organismului viu. Se știe că sensibilitatea genetică a plantelor și animalelor la radiații variază potrivit speciilor. Prima care are de suferit de pe urma fluxului de radiații este citoplasma, așa că, tocmai ea ar trebui întărită. Cu alte cuvinte, e vorba de crearea în interiorul celulei a unor compuși chimici care să intercepteze radiațiile, împiedicîndu-le să pătrundă mai departe spre nucleu. Nu trebuie uitat nici rolul nefast al oxigenului care agravează leziunile pricinuite de radiații. Primejdia aceasta ar putea fi înlăturată „legîndu-l” de substanțe cu care se combină ușor. O altă primejdie o constituie radicalii liberi, produși de descompunerea apei din celulă sub acțiunea radiațiilor. Aici, preconizează savanții, soluția poate fi oferită de o serie de substanțe care se oxidează ușor și intră extrem de rapid în combinație cu radicalii liberi. Vor trebui, de asemenea, consolidate proprietățile defensive ale proteinelor, acizilor grași nesaturați și ale altor componente intracelulare.

Actualmente, savanții se află în căutarea unor substanțe și combinații chimice inofensive pentru celulă și care ar putea-o proteja împotriva radiațiilor. Datorită modelului de acțiune a radicalilor asupra structurilor genetice, creat de savanții sovietici N. Dubinin, B. Sidorov și N. Sokolov, s-a ajuns la o concluzie dintre cele mai importante, anume că ionii de brom, iod și de alte substanțe introduse în celulă deși nu protejează nucleul împotriva leziunilor directe reduce, totuși, în mod sensibil efectul general al radiațiilor. S-a reușit să se descopere și o substanță specială, cisteamina, care introdusă în celulă absoarbe asemenea unui acumulator formidabilă energie a radiațiilor ionizante.

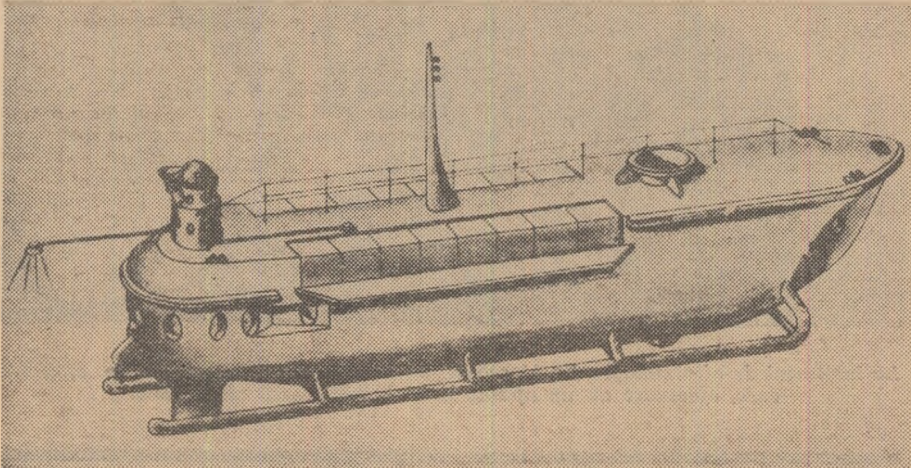
Acest prim succes i-a încurajat pe savanți, care au întreprins noi experiențe. Între altele au fost studiate efectele serotoninei, streptominei, cisteaminei și altor preparate capabile să ofere o oarecare protecție celulelor umane supuse unor radiații de ordinul a 50—100 roentgeni. S-a constatat, de pildă, că doze mici din obișnuita streptomycină protejează structurile ereditare împotriva mutațiilor, și că dozele mari le apără împotriva radiațiilor. Cercetătorii laboratorului de genetică sub radiații al Academiei de Științe a U.R.S.S. au mai stabilit că radiațiile și nu vibrațiile sau imponderabilitatea reprezintă principalul pericol în zborurile cosmice. Protecția plantelor aflate la bordul navelor spațiale, de pildă a chlorelor, va putea fi asigurată fără ecran, printr-o metodă simplă, anume „administrarea” de preparate chimice. Primele experiențe de creare a unor tulpini insensibile la radiații au fost încununate de succes.

OCEANOGRRAFIE

Călătorii în adâncuri

Făptură prin excelență terestră, omul nu numai că a reușit să biruie legile gravitației și să ajungă la înălțimi amețitoare, dar a început să le supună și pe acelea ale presiunii, pătrunzind tot mai adînc în împărăția apelor care, ocupînd două treimi din suprafața globului, îi suscită interesul

Pentru a înlătura aceste neajunsuri, experimentatul comandant Cousteau a avut ideea construirii unei „farfurii scufundătoare”, destinată cercetării adîncimilor intermediare, un fel de lentilă din oțel, cu un diametru de 2,5 m și care poate găzdui un pilot și un observator. „Farfuria” se scufundă prin folosirea a două greutateați de fontă, care

Laboratorul subacvatic „Bentos-300”.

nu numai din punct de vedere științific, ci și economic.

Intr-adevăr, fixîndu-și ca obiectiv cercetarea fundului mărilor și oceanelor, oamenilor de știință nu le-a fost prea greu să realizeze o cabină etanșă prevăzută cu hublouri și suspendată cu un cablu de o navă de suprafață. Dar, pentru a realiza explorări ale adîncurilor, omul trebuie să fie autonom, complet liber față de suprafață, capabil să se deplaseze cu mijloace proprii. A fost necesar să se scurgă aproape trei sferturi de secol, de la primul scafandru autonom construit de Roucayrol și Denairouze la aparatul perfecționat al lui Cousteau-Gagnan, răspîdit astăzi în întreaga lume, care prezintă însă inconvenientul că nu poate atinge adîncimi mai mari de 60-70 m. Scafandrul trebuie să respecte cu strictețe etapele fixate pentru decompresie căci altfel îl pîndește embolia gazoasă.

A doua fază a pătrunderii omului în ocean n-a fost mărirea suprafeței de acțiune a scafandrului, ci considerabila creștere a profundității, la care s-a ajuns grație batiscafului lui Auguste Piccard. Asemeni unui balon care se înalță în atmosferă datorită gazului care-l umple, mai ușor decît aerul, batiscaful se poate ridica și el din adîncuri grație unui flotor umplut cu un lichid mai ușor ca apa, de pildă benzina. Pe baza principiului acestui prim balon submarin a fost construit și batiscaful „F.N.R.S. 3”, cu care cercetătorii Houot și Willm au atins, în 1954, în largul Dakarului, impresiionanta adîncime de 4 050 m!

S-au mai scurs cîțiva ani pînă cînd, în 1960 un alt batiscaful, „Trieste”, a reușit să depășească recordul în fosa Guam, unde s-a scufundat la 11 000 m, performanță pe care n-a mai reușit însă s-o repete. În schimb, ulterior, batiscaful „Arhimede”, conceput nu numai pentru mari adîncimi ci și pentru cercetări oceanografice, a răzbit cu ușurință pînă la 9 575 m în fosa Kurile-Kamceatka, la 8 300 m în fosa Puerto-Rico, precum și în profundele fose mediteraneene situate în largul insulei Navarin și capului Matapan. Anul acesta „Arhimede” a întreprins o expediție în largul Maderei unde adîncimile, de ordinul a numai 4 600 m, sînt populate de o faună extrem de bogată și variată.

În scopul realizării unor cercetări cît mai fructuoase, batiscafele sînt dotate cu un bogat echipament științific. La Institutul „Ghiproriblot” din Leningrad, inginerii au proiectat un ade-vărat laborator subacvatic, „Bentos-300”. Cei zece cercetători aflați la bordul acestei case de oțel destinate explorării zonei terigene, adică a părții subacvatice a continentelor, vor dispune de excelente condiții de lucru și viață, de o aparatură complexă perfecționată, de cabine spațioase, dușuri, radio și de o instalație de regenerare a aerului viciat. „Bentos-300” mai este înzestrat și cu o ecluză cu bazin, care permite batinauților să părăsească nava chiar pe fundul oceanului.

Din cauza uriașei cantități de benzină pe care trebuie s-o poarte cu el (aproximativ 160 000 litri) batiscaful rămîne, totuși, un mijloc de scufundare puțin manieabil și care, în plus, mai necesită remorcare de către o navă de suprafață pînă la locul scufundării.

la urcare sînt abandonate. Deplasarea pe fundul mării se realizează cu ajutorul unui fel de reactori, ceea ce conferă aparatului o foarte mare manieabilitate, iar culegerea probelor submarine se face cu ajutorul unui braț mecanic înzestrat cu un clește. Adîncimea la care va putea ajunge acest aparat va fi de aproximativ 2 000 m.

ERGONOMIE

Psihologia inginerescă împotriva catastrofelor aviatice

În aviație se folosește adesea expresia „pilotul face corp comun cu aparatul”, ceea ce înseamnă că omul „simte” mașina. De acest simț deosebit al piloților, de punerea de acord a caracteristicilor omului și mașinii care formează laolaltă un sistem unic de comandă se ocupă ergonomia, cunoscută și sub numele de „psihologie inginerescă”. Problemele pe care le rezolvă această știință tînără sînt însă mult mai vaste. Ele cuprind nu numai aviația, ci toate domeniile în care omul este „complice” într-o măsură mai mare sau mai mică cu tehnica. Dar pentru că în aviație „complicitatea” se face simțită în cel mai înalt grad, vom insista asupra acestui domeniu.

De la bun început să ne lămurim de ce piloții arieni sînt cei mai mari „complici” ai tehnicii? Pentru ca lucrurile să fie cît mai clare să luăm un exemplu. În timpul unui zbor cu o viteză ce întrece de trei ori viteza sunetului, aviatorul vede în jurul lui un peisaj care în clipa respectivă s-a

și „deplasat” cu 100 de metri în urmă. Prin urmare perceperea vizuală a pilotului se află mereu în întîrziere față de realitate. La aceasta se adaugă acțiunea pe care o exercită diverse suprasarcini, influența altitudinilor mari și alți numeroși factori. Complexitatea profesiei de pilot impune deci o colaborare cît mai strînsă între om și mașină.

Ergonomia își concentrează atenția asupra echipamentului — a aparatului de bord în cazul nostru, urmînd ca ea să asigure măsurători de cea mai mare precizie și să permită pilotului să-i citească, fără greș, indicațiile de la prima vedere, căci timpul nu-i îngăduie să le cerceteze îndelung. Iată de ce atît forma cadranelor cît și a cifrelor joacă aici un rol foarte important. Experiențele au arătat, de pildă, că în calcule se greșește mai ales cu cifrele 6, 8, 9 și mai puțin cu 4, 1, 7 care sînt alcătuite din linii drepte. Nu e greu să ne imaginăm ce catastrofă s-ar întîmpla dacă un pilot în loc să vireze cu 30 de grade ar vira cu 90 de grade. Practica cunoaște destule asemenea erori. Și aici intervine ergonomia. Sistemul de aparate de bord proiectate de ergonomiști reduce de șase ori numărul de erori posibile în descifrarea semnalelor și face să sporească de opt ori viteza de descifrare.

Dar cu aceasta nu s-a încheiat misiunea ergonomiștilor în domeniul de care ne ocupăm. În fața lor stau încă o sumedenie de probleme, toate tinzînd spre un singur țel: ușurarea muncii pilotului. În ultima vreme se pune tot mai acut problema reducerii numărului de aparate de bord dat fiind că bogăția de cadrane din cabina pilotului îi risipește atenția. În acest scop se preconizează realizarea unor indicatoare combinate. De altfel, s-a și construit un radiocompas combinat cu alți indicatori de direcție care simplifică mult munca ofițerului cu navigația.

Defectarea unui aparat este întotdeauna periculoasă. Dar primejdia este și mai mare atunci cînd pilotul nu știe de ea și execută manevrele ca și cum lucrurile s-ar desfășura normal. Iată ce i s-a întîmplat unui pilot în momentul cînd tocmai venea la aterizare. Din cauza unei defectiuni, capul de aterizare a fost calculat cu o eroare de 20 de grade. Dar pentru că radiocompasul și aparatele care semnalau glisada funcționau normal, pilotul nu și-a putut da seama că erau greșite coordonatele. Este adevărat că în cabină mai exista un aparat de rezervă, care calcula capul magnetic, dar, fiind plasat lateral, pilotul nu i-a observat indicațiile. În consecință, el a fost nevoit să facă un tur suplimentar înainte de aterizare.

Un capitol aparte în psihologia inginerescă îl constituie alegerea direcției de deplasare a manșei. Specialiștii au demonstrat științific că mișcarea înapoi, de pildă, se execută mult mai repede decît mișcarea înainte, care în schimb este mai precisă. S-a stabilit, de asemenea, că omul execută mișcările de rotire de circa 1,5 ori mai repede decît pe cele de translație. Dacă în construirea organelor de comandă se ține seamă de acești factori, pilotul realizează o economie de mișcări și o mai mare precizie în executarea lor.

În sfîrșit, este foarte important să se țină seama și de deprinderile piloților formate pe un anume tip de aparat. Să recurgem și aici la un exemplu. După o cursă pe un aparat nou, un navigator a raportat că sistemul de direcție funcționează defectuos. I s-a făcut, firește, o verificare, dar nu s-a descoperit nici o defecțiune. După cursele următoare, navigatorul s-a plîns de același lucru. Aparatul a fost din nou verificat și din nou s-a constatat că totul era în ordine. În cursa următoare „reclamantul” a fost însoțit de un specialist care a dezlegat fără prea multă trudă misterul. Pe măsura din fața ofițerului cu navigația existau opt întreprinderi. La plecarea în cursă navigatorul le punea pe toate într-o anumită poziție, așa cum obișnuia să facă pe aparatul pe care zburase pînă atunci. Dar el nu a ținut seama că, pe noul avion, printre întreprinderi era unul care pentru a funcționa normal ar fi trebuit pus în altă poziție. De aici și presupusa defecțiune. Legat de aceasta, amintim că în aviație nici o perioadă nu e mai încărcată de riscuri decît aceea dintre „dezbîșnuirea” pilotului de cabina pe care a lucrat mai mult timp și obișnuirea lui cu o cabină nouă.

În încheiere părăsim domeniul aviației, deși nu putem spune că l-am epuizat, pentru a arăta că în momentul de față în Uniunea Sovietică se fac studii de ergonomie privind numeroase domenii, în laboratoarele universităților din Moscova și Leningrad, la Institutul de științe pedagogice al U.R.S.S. și în multe alte organizații. Dintre sectoarele unde aceste studii și-au găsit aplicații pînă la ora actuală mai cităm industria constructoare de mașini și transporturile.

EVOLUȚIA SPECILOR

În decurs de 80 000 000 de ani

Deșertul Gobi este una din cele mai bogate „archive” ale Pămîntului. Intr-adevăr, stratele lui geologice conțin nenumărate fosile, din care multe au fost date la iveală în ultimele decenii. Acum un an s-a realizat însă o colecție completă a craniilor primelor mamifere cunoscute.

Pentru a înțelege importanța acestei descoperiri trebuie să ne întoarcem cu 80 milioane de ani în urmă, la sfîrșitul erei mezozoice, în perioada numită de geologi cretaciacul superior. Pe atunci globul era acoperit de oceane, din care răsăreau porțiuni de uscat, locuite de cele mai mari animale cunoscute vreodată: dinozaurienii.

Ca toate reptilele, dinozaurii erau animale poichiloterme, ceea ce înseamnă că temperatura lor varia o dată cu aceea a mediului și că puteau trăi numai datorită căldurii din vremea aceea. Deși se aflau încă într-un stadiu intermediar al evoluției speciilor, erau — cel puțin prin dimensiuni — stăpînii lumii. Și totuși declinul lor începuse. Existau de peste 100 milioane de ani și vedeau cum alături de ei apăreau primele mamifere. În mezozoic acestea au coexistat cu dinozaurii „ca șoarecele în umbra elefantului”, după expresia paleontologului Ghinzburg. Craniul unuia din aceste mamifere găsit în Africa de Sud măsoară abia 3,5 cm și are vreo 200 milioane de ani vechime.

Descoperirile din deșertul Gobi provin din perioada în care dinozaurii dispărușeră pentru totdeauna în urma unui val de frig căruia nu-i putuseră rezista. Aceasta a fost ocazia pe care o așteptaseră mamiferulele. Homeoterme, ele produc, prin arderile din țesuturi, multe calorii pentru a-și menține constantă temperatura corpului și sînt deci capabile să suporte vicisitudinile climatice. Din moment ce scăpaseră de dinozauri, Pămîntul le aparținea.

Cu timpul, mamiferulele s-au diferențiat în două mari grupuri: marsupiale și placentare. Primele își aduc pe lume puii cînd nu sînt mai mari decît un deget și îi așează în marsupiu — pungă de pe abdomen — pentru ca să-și termine acolo dezvoltarea. Mamiferulele placentare sînt mai evoluate, placenta reprezentînd un înveliș ideal pentru dezvoltarea embrionului, asigurîndu-i o căldură constantă, o protecție bună și o alimentație adecvată. De aceea, încetul cu încetul, au și reușit să elimine marsupialele de peste tot, în afara Australiei, patria actuală a cangurului, care, ca insulă, a fost ferită de invazia lor. Primul placentar care a pus picioarele pe acest continent, după zeci de milioane de ani, a fost omul.

Mult timp s-a crezut că primele mamifere placentare, care au dat naștere animalelor celor mai evoluate de astăzi, au apărut în era neozoică. Descoperirea oaselor lor în straturile cretaciacului superior, deci la sfîrșitul mezozoicului, a deschis noi perspective bioloșilor care studiază istoria vieții. Căci primele mamifere placentare reprezintă poate una din verigile esențiale ale evoluției.

Poșta medicului

MARA — București: 1) Desigur, ar fi existat și altă soluție în loc de operație, dar acum, cum spune Lady Macbeth: „Ceea ce e făcut, e bun făcut!” 2) Un lucru e sigur: cu cât stăutul este purtat mai de timpuriu și mai des, cu atât mușchii pieptului își pierd mai mult din forța lor de susținere a sinilor.

NATALIA MOCAN — Buzău: Nu vă putem procura manualul solicitat. Adresați-vă librăriei „Cartea prin poștă” str. Sergent Nuțu Ion Nr. 8—12, raion V. I. Lenin, București.

P.T.S. — CLUJ: Sinuzita cronică de care probabil suferiți este într-adevăr rebelă la tratamentele medicale. Singura soluție radicală este intervenția chirurgicală. Adresați-vă în acest sens Clinicii O.R.L. din Cluj.

A. PETRESCU — Craiova: Vă recomandăm să vă adresați unui specialist endocrinolog.

BOB — București: Vă recomandăm să vă adresați Clinicii de dermatologie din București, Cal. Șerban Vodă 216, dat fiind că e vorba de un caz mai special.

EMARANDA D. — București: 1) În cazul copilului dv. este indicată cât mai repede amigdalectomia. Adresați-vă pentru aceasta specialistului O.R.L. care va decide. 2) Pentru întărirea rezistenței copilului vă recomandăm cure heliomarine (cel puțin 3 ani la rând), vitamina D₂ și calciu în sezonul rece după schema publicată într-un număr trecut și vitamina C 200 — 2 pe zi — cure lunare de 15 zile. 3) Analiza de urină nu e concludentă. Trebuie repetată în afara puseului acut.

EMILIA — Brașov: Există desigur o insuficiență glandulară care la această vîrstă se mai poate corecta. Vă recomandăm să vă adresați unui specialist endocrinolog.

MARIN ELENA — Medgidia: Afecțiunile dv. nu influențează sarcina, dar orice tratament al lor este contraindicat. Reveniți după naștere.

EMILIA M. — Reșița și B. FLORICA — Arad: Tratatamentul insuficienței ovariene de care suferiți este în primul rând etiologic vizînd rezolvarea cauzei care produce insuficiența (derglări hormonale, inflamații genitale etc.). Tratatamentul substitutiv trebuie și el adaptat după gradul insuficienței. În această împrejurare este absolut necesară o nouă intervenție într-o clinică endocrinologică (Timișoara, București).

STROIE TRAIAN — București: 1) Amănuntele ce vă interesează vă pot fi furnizate de către U.C.F.S., str. Vasile Conta 16, unde vă recomandăm a vă adresa. 2) Cea mai veche imagine a unei operații chirurgicale e aceea de pe un mormînt din Memfis (Egipt), datînd din anul 2500 î.e.n.

ING. BĂJENARU ILIE — București: Ambele situații se pot remedia prin voință. Dacă prima e mai puțin dăunătoare (deși acest mod de a învăța „solicită” mai mult, deci duce la o oboseală mai rapidă), a doua e total contraindicată. Copilul trebuie lămurit și supravegheat.

ANIȘOARA MATEI — Drăgănești Vlașca: 1) Pentru creșterea părului vă recomandăm Paraminol 6 drajeuri pe zi (1 la 2 ore) asociat cu bicarbonat de sodiu (1 tabl. la 2 ore) timp de 4 luni. 2) Hipertrofia are de obicei o etiologie hormonală, dar cum tratamentul opoterapic nu dă satisfacții nu vă rămîne decît să recurgeți la epilările trecătoare. În comerț se găsește depilatorul „Nivea”. Prin amestec cu apă se obține o pastă care se aplică pe regiunea degresată. Se îndepărtează după 8—10 minute și se spală cu o loțiune acidulată (oțet foarte diluat) aplicîndu-se apoi o cremă calmantă.

M.P.I. — București și GIANT — Timișoara: Vă recomandăm un tratament cu Epifizan 1 fiolă pe zi (20 fiole pe lună) asociat cu vitamina E — 3 pe zi. Romtiazin 2 drajeuri pe zi și Multiglutin 1 fiolă pe zi (de băut) sub control medical, timp de 3—4 luni.

SANDA RUȘTEANU — București: Pentru curățirea pielii dv. delicate este foarte bună așa-zisa spălătură „à la mayonnaise”: se unge fața cu ulei de măsline, peste care se aplică gâlbenuș de ou proaspăt. Se adaugă puțin cîte puțin apă și se freacă cu mîna pînă se produce o emulsie ca o... maioneză. Se lasă 10—15 minute, apoi se spală cu multă apă.

ROȘCA VIRGIL — Moreni: Vă recomandăm să vă adresați clinicii de ortopedie de la Spitalul Brîncovenesc din Capitală.

URSU PETRU — Deva: Din păcate vîrsta își spune și ea cuvîntul în boala dv. așa că sfatul medicilor pe care i-ați consultat este și al nostru. Drept calmant folosiți pe cele mai puțin nocive: Bromoval 3—4 tabl. pe zi sau Passinal 1—2 lingurițe pe zi. Vă dorim grabnică însănătoșire!

STOICA ROXANA — București: Iodul este iodura de potasiu. Cereți să vi se prepare o soluție în 5 la sută—100.

La institutul de oftalmologie din Moscova a fost elaborat un complex de exerciții care, efectuate cu un aparat special, corectează strabismul.

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Avortul spontan

„Din cauza unor necugetate intereruperi de sarcină provocate în primii ani de căsnicie, nu mai pot duce nici o sarcină la termen. Sînt la al treilea avort spontan și m-a cuprins disperarea la gîndul că voi îmbătrîni fără să am bucuria unui copil născut de mine.”

MARGARETA G. — București

După fecundare, oul părăsește trompa ajungînd în uter, unde se fixează. Fixarea oului în mucoasa uterină, fenomen fiziologic cunoscut sub numele de nidare, este pregătită dinainte de către hormonii secretați de ovar. În cazul însă cînd mucoasa uterină este bolnavă sau femeia suferă de tulburări ale glandelor endocrine, oul nu se mai fixează bine și sarcina este în pericol să avorteze.

Cauzele care stau la originea pierderii fătului sînt multiple și complexe. Dereglarea echilibrului dintre hormonii ovarului, hipofizei, tiroidei și placentei poate provoca, de pildă, o hemoragie uterină atît de puternică, încît să compromită sarcina. Dacă gravida solicită de urgență asistența medicală, sarcina poate fi menținută prin repaus la pat, medicamente antispatice și antihemoragice și tratament hormonal, aplicate sub strictă supraveghere medicală.

Mai complicate sînt însă avorturile spontane cauzate prin anomalii ale formei uterului, inflamații ale mucoasei uterine, ca urmare a chiuretajelor anterioare sau cele datorite unor boli infecțioase, intoxicații acute sau cronice. Traumatismele abdominale sau genitale, trepidările produse de anumite activități profesionale sau de mersul cu motocicletă, abuzurile de tot felul pot fi de asemenea generatoare de avorturi.

Durerile abdominale și de șale, cu o intensitate din ce în ce mai mare, însoțite de pierderi de sînge cu cheaguri la început mici, apoi din ce în ce mai abundente, precedate de dispariția grețurilor și celorlalte semne subiective de sarcină sînt semne ale pericolului de pierdere a sarcinii. Alteori, cînd sarcina este mai avansată, rupearea prematură a pungii apelor și pierderea lichidului amniotic pot provoca expulzarea oului.

Indiferent de cauzele care provoacă avortul spontan sau de caracterul mai mult sau mai puțin acut al semnelor cu care începe, femeia gravidă trebuie să se prezinte de urgență la spitalul

sau unitatea sanitară cea mai apropiată, intervenția medicului (și numai a medicului!) putînd de multe ori împiedica pierderea sarcinii și salva astfel viața viitorului copil.

Medicus

IGIENĂ

Praful industrial

Praful constituie unul din cei mai importanți factori nocivi din mediul industrial, el putînd provoca diferite imbolnăviri profesionale.

Din punctul de vedere al acțiunii asupra organismului, au importanță particulele de praf de dimensiuni mici, pentru că ele se mențin mult timp în atmosferă. Pe de altă parte, în plămîni pătrund particulele sub 10 microni (cele mai mari de 10 microni sînt reținute de căile respiratorii superioare).

Contactul dintre aparatul respirator și pulberile industriale determină diverse maladii, dintre care cea mai importantă este pneumoconioza. Ea are mai multe forme după natura prafului care a provocat-o. Dintre toate pulberile anorganice, praful care conține bióxid de siliciu are cea mai intensă acțiune de fibrozare a plămînului, deci el este cel mai periculos.

În afară de aparatul respirator, praful poate avea o acțiune nocivă și asupra altor organe. Astfel, la nivelul pielii, el poate determina dermatoze, la ochi, conjunctivite ș.a.m.d.

Măsurile de combatere a acțiunii prafului din mediul industrial sînt nu numai de ordin tehnic (ermetizarea utilajului, mecanizarea și automatizarea procesului de producție), ci și de ordin individual. Astfel, utilizarea echipamentului de protecție și a măștilor contra prafului este obligatorie în anumite medii pulberigene. În secțiile unde se lucrează cu praf, igiena personală va fi mai riguroasă. Se va da o deosebită atenție ventilării mecanice pentru captarea prafului degajat și curățirii încăperilor de lucru. Îndepărtarea prafului de pe dușumele, utilaje, mobilier, pereți, trebuie făcută numai pe cale umedă sau prin aspirare, pentru a se împiedica răspîndirea lui. Este interzisă cu desăvîrșire mătura de uscată.

În sfîrșit, în cadrul măsurilor de prevenire a bolilor cauzate de praf, este necesară prezentarea muncitorilor din aceste medii la controlul medical periodic, pentru a se putea lua din timp măsuri de îngrijire. La examenul medical de angajare sînt respinși de la munca cu pulberi cei ce suferă de boli care pot favoriza pneumoconioza (rinite, devieri de sept, emfizem, tuberculoză ș.a.).

Dr. Z. A. Barski

SFATURI PRACTICE

LAPTELE nu poate fi considerat că a fiert cînd începe să se „umfle”. Pentru a fi distruși toți microbii, laptele trebuie lăsat să fiarbă 5—10 minute.

OUL de rață, oricît de proaspăt ar fi, poate cauza toxinfecții alimentare dacă este consumat crud (maioneză) sau dacă a trecut prea puțin pe la foc (cremă). El nu poate fi utilizat decît după ce a fiert în clocot cel puțin 15 minute.

GUNOIUL menajer constituie un mediu foarte favorabil microbilor. Salmonellele pot rezista în gunoi pînă la 5 luni, bacilii febrei paratifoide 100 de zile, bacilul Koch pînă la 1 an. De aceea este necesară dezinfecția periodică abundentă a gunoierului, a cutiei, ca și a locului pe care acesta se află, cu lapte de var 20%.

PERIILE de dinți, periile de haine și pensulele de bărbierit este bine să fie dezinfectate periodic prin înmuiere într-o soluție de mercursept 1%.

ÎNAINTE de a lua temperatura, termometrul trebuie să fie curățat cu un tampon de vată alcoolizată și scuturat pînă ce mercurul a coborît la 35°.

MEDICAMENTELE lichide se dau cu picătura, cu lingurița sau lingura se dă într-un pahar cu puțină apă sau lapte. Cantitatea de medicamente lichide se socotește astfel: 20 de picături sînt egale cu 1 gram, o linguriță cu 5 g și o lingură cu 15 g.

COAJA și părțile aflate imediat sub coaja fructelor și legumelor sînt mai bogate în vitamine decît restul lor. De aceea se va evita înlăturarea unui strat prea gros de la suprafață.

NU lăsați copiii să întrebuițeze creioane chimice, violete sau de anilină, întrucît conțin o otrăvă puternică, care, intrată în ochi, într-o plagă sau sub unghie, poate determina accidente grave.

SODA pusă în apa cu care se spală vasele usucă și irită uneori pielea. Pentru a calma iritația se vor face băi de scrobeală: se dizolvă scrobeala în apă rece, se adaugă apoi apă clocotită și se acoperă vasul cu capac. Cînd amestecul este numai cald se moaie mîinile în el timp de 5—10 minute. Apoi se masează mîinile cu glicerolat de amidon.

ARSURILE ușoare se vindecă foarte bine cu liniment oleocalcar. Acesta se poate prepara în casă după următoarea rețetă: se amestecă 7 părți apă de var cu o parte ulei fiert și răcit. Se păstrează în sticlă și se agită bine conținutul înainte de întrebuițare.

Fără cuvinte.

SENEGAL

Punctul cel mai vestic
al Africii

Capul Verde, care ținește brusc din apele Atlanticului și care a împrumutat numele său unei peninsule, nu este, de fapt, punctul cel mai vestic al Africii. Acesta se află ceva mai la nord-vest și se numește Capul Almadi. Chiar pe țărmul lui se află o vivieră pentru stridii și o prăvălioară — o gheretă cu pereții împlețiți din nuiele — în care se vind delicioasele moluște. La orice oră din zi, cocoțați pe niște blocuri de piatră, copii cu pielea ca abanosul aruncă neobosiți undița dar, de obicei, nu prind, spre dezamăgirea lor, decât niște pești mărunți. Cîteva femei, cinchite pe jos, vind coliere meșterite din scoici zvîrlite de valuri pe coastă.

De la Capul Almadi începe regiunea cea mai occidentală a continentului african, unde se află Senegalul și o altă țară, Gambia, care se infixe, ca o pană îngustă, în teritoriul celei dintii.

Pliantele turistice prezintă de obicei Senegalul drept punct de întâlnire al Africii cu Europa, al culturii musulmane cu cea creștină etc. Și nu întâmplător, căci spre sfîrșitul evului mediu, pe limba de pămînt care înaintează adînc în ocean în vestul continentului, au avut loc ciocniri frecvente între navigatorii olandezi, francezi și englezi. Iar din secolul al XVII-lea europenii au încercat să se stabilească pe aceste meleaguri. Așadar, întîlnirile dintre Europa și Africa pe teritoriul Senegalului n-au fost pașnice; urmele lor sînt vizibile, pe alocuri, și acum.

La Dakar am locuit pe o stradă îngustă, nu prea animată, care pornește din piața centrală a capitalei senegaleze — Piața Independenței — chiar de lângă Banca Africii de vest, înființată încă în 1901. La capătul opus al străzii se află o moscheie: senegalezi în vîrstă stau cît e ziua de mare în fața ei și vind precepte din coran.

Dakarul este un oraș frumos, în care predomină două culori: albul clădirilor și verdele copacilor. Văzut din avion pare un pumn de zahăr cubic, zvîrlit în iarbă. După ce părăsești, însă, aeroportul modern și pornești spre oraș izbitoare din cînd în cînd să zărești, în mijlocul șoselei, îndărătul unor șiruri aproape compacte de salcîmi, casele din medina — cartierul african al capitalei senegaleze.

...În legătură cu originea cuvîntului Senegal există două puncte de vedere. După unii, numele țării ar proveni de la tribul berber *zenaga*, care s-a stabilit în secolul al IX-lea pe malurile fluviului. După alții, Senegal ar rezulta din cuvîntul *isengan*, în traducere *negru*, întrebuintat de geograful arab Al-Bakri, care a descris această regiune a Africii. Dar indiferent de partea cui e dreptatea, cuvîntul reunește în zilele noastre, într-un singur tot, diverse populații, diverse moduri de viață, precum și relieful variat al acestei țări.

Am străbătut Senegalul de la nord la sud și de la apus la răsărit. Am vizitat provincia sudică Kazamans, veșnic inundată în verdeață, socotită și grădina Senegalului, și Saint-Louis, unul dintre cele mai vechi orașe ale țării, orașelul muncitoresc Tiese precum și sate izolate din est, acoperite de savană.

La Kazamans am fost oaspetele regiunii Sabat. În cadrul sistemului administrativ general, există cîteva sate unificate sub autoritatea spirituală a unei regine. Locuitorii lor practică încă fetișismul. La adăpostul pădurii tropicale ei și-au putut păstra religia, ferindu-se de ofensiva creștinismului și a islamismului. Regina locuiește într-un sat izolat de drumurile frecventate, într-o colibă circulară și spațioasă... Prin curtea regală se foiesc de colo-colo găini, iar pe pereții palatului sînt expuse obiecte de uz casnic.

Regina m-a primit amabil, m-a săru-

Regina Sabat în fața fetișului.

tat și mi-a îngăduit să privesc fetișul — un copac puternic înconjurat de un garduleț. Regina s-a învoit să o fotografiez lângă fetiș și apoi și-a luat, surizătoare, rămas bun de la noi.

...Oricine vizitează Dakarul trebuie să facă un popas și în insula Gore — în felul ei un monument legat de trecutul colonial al Africii. Gore a avut mai mulți stăpîni, căci a trecut pe rînd de la olandezi la englezi iar de la englezi la francezi. Din secolul al XVI-lea pînă în secolul al XIX-lea a fost unul din principalele porturi pentru exportul de sclavi din Africa. Se mai păstrează și acum așa-numita „casă a sclavilor”, cu coridoare care răspund direct la ocean. Sclavii erau duși prin aceste culoare spre bărcile care-i transportau apoi pînă la navele ancorate în port. Conform calculelor făcute, de pe această insulă au fost luați în robie circa 40 de milioane de oameni.

Negustorii de sclavi își sortau „marfa” în funcție de triburi. Despre senegalezi ei obișnuiau să spună că erau bătăioși din fire și că nu suportau robia. De aceea era greu să-i transporti în insulele din Antile. Se răzvrăteau pe drum...

...În localitatea Saint-Louis, așezată chiar la gurile Senegalului, am făcut cunoștință cu un bătrîn localnic, pe nume Masen N'Yai, din satul de pescari Guet-N'Dar. Saint-Louis nu are industrie grea. Mult timp a fost un centru administrativ, de aceea și acum e numit de obicei orașul funcționarilor. În momentul de față se preconizează însă construirea unui mare port pescăresc și a unor întreprinderi pentru prelucrarea peștelui. Dar toate acestea sînt, deocamdată, în fază de proiect, așa încît la ora actuală Saint-Louis își datorește faima de mare furnizor de pește numai satului Guet-N'Dar. Negustorii din toate regiunile țării vin acolo ca să cumpere pește proaspăt și uscat.

Timp de șase luni pe an, aproape zilnic, temerarii pescari din Guet-N'Dar ies în larg cu pirogile lor ascuțite la vîrf, meșterite dintr-un lemn de esență moale, care crește în Kazamans. Iscușiții dulgheri din Saint-Louis transformă trunchiurile de copaci aduse din „grădina Senegalului” în bărci iuți și grațioase. Uneltele de pescuit ale localnicilor sînt rudimentare, iar procedeul tradițional de a pescui se transmite din generație în generație. Tatăl își învață fiul arta pescuitului, care se moște-

nește o dată cu barca. În ultimul timp, e adevărat, s-au adus unele îmbunătățiri acestei meserii grele: acum pescarii au bărci cu motor, munca a devenit deci mai ușoară și „recolta” mai bună. Rezervele de pește de prin partea locului sînt, însă, mult mai mari decît pot să obțină într-un sezon locuitorii din Guet-N'Dar. Specialiștii consideră că în această regiune s-ar putea pescui anual pînă la 250 000 de tone de pește, față de șase-șapte mii de tone cît se obțin la ora actuală.

Satul Guet-N'Dar se află pe o limbă lungă de nisip din preajma fluviului Senegal. Are o singură stradă în jurul căreia se îngrămădesc casele pescarilor. Uneori, ca să te poți strecura pînă la căsuța pe care o cauți, trebuie să mergi pieziș. Așa am procedat și eu într-o seară, în timp ce mă îndreptam, înotînd cu greu în stratul gros de nisip, spre casa lui Masen N'Yai, care mă poftise să-i fac o vizită.

— Păcat că ai venit atît de tîrziu — mi-a spus N'Yai, în timp ce-și netezea capul tuns chilug. — Băieții mei abia s-au întors din larg. Te-ar fi luat cu ei la pescuit.

Apoi mi-a arătat motoarele — avea două — și mi-a făcut cunoștință cu toți membrii familiei. După aceea mi-a vorbit despre viața lor grea de pescari, despre felul cum trebuie depistate bancurile de pește, despre obiceiul de a îmbuna marea — la începutul sezonului — cînd un pescar aruncă dintr-o barcă, de-a lungul coastei, kuskus — o mîncare special pregătită din griu și carne — precum și despre alte detalii din existența lor cotidiană.

Am plecat din Saint-Louis cu regretul că n-am putut ieși în larg împreună cu pescarii.

Cine știe, poate că a doua oară voi avea mai mult noroc...

Alexandr Serbin

CEYLON

Jungla virgină
și vechile capitale

Deși foarte variat, relieful Ceylonului nu este, cum s-ar putea crede la prima vedere, prea darnic cu omul în ce privește terenul arabil. Căci aproape două treimi din insulă sînt acoperite de junglă, iar zonele îmbibate cu apă sărată (venită din ocean pe canalele săpate cîndva de europeni) alternează cu regiuni secetoase, în care, de veacuri, se dă o bătălie aprigă pentru apă prin construirea unor complicate sisteme de irigație. Ceylonezii obișnuiesc să spună că, spre deosebire de alte țări în care rîurile și fluviile fertilizează solul, cursurile de apă de pe teritoriul lor, în mare majoritate tulburi de parcă ar conține cacao, poartă spre ocean rodnicia pămîntului. Izvorînd cele mai multe din munți — unii dintre ei înalți de peste 2 500 de metri și investimînți cu

păduri tropicale — deci în centrul insulei, ele se împrăștie în jur ca niște raze și, împreună cu apa de ploaie, cară neconținut spre ocean substanțe nutritive din sol.

Cu toate acestea, mai mult de jumătate din populație se indeletnicește cu agricultura, cultivînd orez, ceai, arbori bevea etc. Pe versantele munților care, spre periferie, se transformă în dealuri se întind plantații de ceai, cu arbuști așezați în rînduri concentrice. Cu cîte două sau trei etaje, construite aproape în întregime din sticlă și aducînd cu niște uriașe transoceanice, fabricile pentru prelucrarea ceaiului reflectă în ferestrele largi razele puternice ale soarelui tropical.

Se spune că dacă numai a zecea parte din terenurile acoperite de junglă ar fi defrișată și cultivată, Ceylonul n-ar mai trebui să importe produse alimentare. În ultimul timp, e adevărat, s-au făcut unele încercări în această direcție cu rezultate mulțumitoare. Pe suprafețele eliberate acum doi-trei ani de hățisuri sălbatice cresc bananieri și arbori de papaya, iar pe ogoarele cultivate cu orez se înalță spre soare, dese ca peria, firicele de un verde terud.

Jungla virgină a Ceylonului este uluitoare. Jumătate din copaci sînt morți. N-au mai rămas din ei decît trunchiurile golașe, fără frunze și fără coajă, putrede la rădăcină. Pretutindeni în jur se simte un puternic miros de putregai, amestecat însă cu un parfum suav de flori. În junglă nu se poate pătrunde nu numai din pricina șerpilor de tot felul și a altor animale primejdioase, care mișună încoace și încolo — lucru de altminteri arhicunoscut — ci mai ales din cauza aglomerărilor de cioturi, de crengi și chiar de copaci întregi prăbușiți, totul învăluit într-o împletitură strînsă de liane. Fără topor nu poți înainta nici un metru în neospitalierul hățis. Jungla ceyloneză adăpostește, însă, esențe prețioase foarte apreciate din vremi străvechi. O simplă secțiune în trunchiurile unor copaci scoși din pădure de elefanți, neprețuitele animale de tracțiune de prin partea locului, dezvăluie un lucru surprinzător: lemnul poate fi roz, roșu sau negru...

În lunga-i existență Ceylonul a avut, cum era și firesc, mai multe capitale, între care Anuradhapura — în vest — legată de înfloritorul regat al lui Rajaratt și Polonnaruva — în răsăritul țării. Despre acest din urmă oraș se spune că regele Parakrama Bahu I l-a transformat într-un „poem de piatră”. Polonnaruva a devenit capitală după ce invaziile unor popoare vecine i-au silit pe ceylonezi să părăsească vechea capitală Anuradhapura. În perioada de înflorire a Polonnaruvei, a fost construit și un celebru templu, în care s-a păstrat o vreme — spune tradiția — un dinte al lui Buddha, aflat în momentul de față la Kandy, în templul lui Dalad Malihav.

Primul lucru care îți atrage luarea aminte cînd te apropii de Polonnaruva este un lac imens — la origine un bazin de acumulare artificial — creat odinioară cu scopul de a iriga terenul arid. Plantele turistice dau și cîteva cifre în legătură cu lacul: suprafața — 1 800 de hectare, iar circumferința peste 30 de kilometri...

I. Ananiev

O străveche statuie a lui Buddha.

g
S
globul

În pavilionul sovietic al Expoziției universale de la Montreal vor fi expuse și lucrări ale elevilor din școlile de artă. Fotografia înfățișează o figurină din suita „Cheița de aur sau aventurile lui Buratino”.

PENTRU AUTOMOBILIȘTI:

Saci de nailon

și brățări

„Automobilul nu e un lux, e un mijloc de locomoție”, obișnuia să spună nemuritorul maestru al combinațiilor Ostap Bender. Fără să conteste valabilitatea afirmației, lucrătorii de la serviciul circulației adaugă: „...Și o primăjdie potențială”. Cu toate acestea, constructorii își proiectează vehiculele ca și cum accidentele ar fi o chestiune strict personală a miliției.

Locul cel mai periculos, „locul de sacrificiu” cum îl numește statistica accidentelor, e în dreapta conducătorului. O oprire bruscă, un șoc, și pasagerul riscă să iasă cu capul prin parbriz. Un sistem de curele (similar celui ce fixează de fotoliu pe călătorii din avioane) experimentat la automobilele „Moskvici” și „Volga” a redus de câteva zeci de ori numărul accidentelor mortale. Curelele nu conferă, însă, o siguranță absolută. Pentru a amortiza șocurile, constructorii unei firme americane au încercat să căptușească interiorul mașinilor cu un strat gros de material plastic spongios. Dar efecte multumitoare s-au obținut numai la o grosime de 30—60 de centimetri, ceea ce mărește dimensiunile mașinii și-i reduce capacitatea interioară la patru locuri.

Un proiect mai promițător a fost cel ce îmbracă interiorul vehiculului într-un fel de saci de nailon, care, în clipa ciocnirii, se umflă automat cu aer într-un răstimp de trei sutimi de secundă. Filmul unui accident simulat (cu pasageri-manechine) a arătat că în asemenea condiții, o ciocnire la o viteză de 144 de kilometri pe oră rezervă pasagerilor, în afară de emoție, doar ușoare contuzii. Mai mult, filmul unei catastrofe aeriene în care un avion, deplasându-se cu 255 de kilometri pe oră, se ciocnește de o stîncă, demonstrează că pasagerii ar fi rămas în viață, dacă ar fi fost protejați de sacii de nailon.

Ce-i drept, costul unui automobil astfel utilat ar crește cu 20 la sută. O nimica toată în comparație cu prețul vieții unui om.

Toate bune, dar de ce să privim accidentele ca un accesoriu — aproape obligatoriu al călătoriei în automobil? Să le prevenim, susține inginerul belgian Jean Guebelin, purtînd o brățară care semnalează oboseala. Brățara lui Guebelin e un senzor care înregistrează pulsul, temperatura și ritmul respirației conducătorului. Știut fiind că oboseala, boala, starea de ebrietate, emoția determină alterări ale proceselor fiziologice din organismul uman, senzorul, conectat la un amplificator înmontat în tabloul de bord al mașinii, le detectează și le semnalează printr-o sone-

rie puternică. Dacă șoferul nu ia în seamă avertismentul sonor, un dispozitiv care reglează alimentarea carburatorului cu combustibil are posibilitatea, la semnalizarea brățării, să reducă viteza sau să oprească vehiculul. Mai mult, senzorul împiedică ambalarea motorului cînd conducătorul se așează la volan în stare de ebrietate.

(După „Znanie-sila”)

OAMENI ȘI ȘOBOLANI

Concurență neloială

În evul mediu, șobolanul era mai temut decît cele mai fioroase fiare sălbatice. Și pe bună dreptate: el era purtătorul și transmîțătorul cumplitului flagel al ciumei. Astăzi, „moartea neagră” a încetat să mai secere milioane de oameni în cursul unei singure epidemii. Ceea ce nu înseamnă însă că a dispărut cu desăvîrșire: în primele opt luni ale acestui an s-au înregistrat pe glob 3.283 de cazuri de ciună umană, dintre care 211 mortale. În comparație cu 1965, numărul total al cazurilor este de 1,5 ori mai mare, iar cifra celor răpuși de această boală este aproape dublă.

Ca de obicei șobolanii poartă o mare vină. Se știe de asemenea că în marile aglomerații urbane dintr-o serie de țări occidentale, ei constituie un adevărat pericol pentru copiii, bătrînii și infirmii care locuiesc singuri sau sînt lipsiți o perioadă din zi de protecția adulților sănătoși. La New York, de pildă, ziarele au rubrici speciale în cadrul cărora anunță împrejurările în care diverse persoane au fost atacate, mușcate, mutilate sau chiar ucise de șobolani!

Dar principalul reproș pe care-l aduce acum omenirea acestor rozătoare este de alt ordin. S-a calculat că în fiecare an ele distrug aproximativ 33 milioane de tone de orez și grîu, cu alte cuvinte cam o cincime din semănăturile făcute cu aceste plante. Nesătui și extrem de îndrăzneți, șobolanii proliferază în deosebi în țările subjugate multă vreme de colonialism și în care foamea este endemică. În India, de pildă, numărul lor atinge aproape cinci miliarde de exemplare, care atacă recoltele în două etape: mai întîi pe cîmp, unde consumă circa 25 la sută din cereale și apoi în depozitele de stocaj, unde mai nimicese încă un sfert din cantitatea rămasă.

În fiecare an, un șobolan devorează 12 kilograme de grîne și alte alimente. În același interval, generațiile de descendenți ale unei singure perechi ajung în total la fantastica cifră de 25.000 de indivizi. Problema care se pune cu cea mai mare acuitate este, deci dacă nu exterminarea lor, cel puțin limitarea reproducerii acestor nesățioase rozătoare.

Pentru a găsi o soluție satisfăcătoare

unei chestiuni de care depinde într-o măsură atît de mare hrana unei importante părți din omenire, s-au întrunit luna aceasta la Geneva treizeci de savanți din șaisprezece țări care suferă de pe urma șobolanilor.

MICA ENCICLOPEDIA

Povestea saxofonului

Cu cîteva luni înainte de celebra bătălie de la Waterloo, în 1814, se naște în casa familiei Sax din micul oraș belgian Dinant un băiat căruia părinții i-au dat numele de Antoine-Joseph. Tatăl lui, un priceput meșter în fabricarea instrumentelor muzicale, s-a mutat curînd la Bruxelles, sperînd printre altele că fiul său va ajunge un mare virtuoz.

Antoine-Joseph, care a studiat vioara și flautul, se simțea atras de instrumente, dar nu ca interpret, ci în calitate de constructor al lor. La vîrsta de douăzeci de ani era autorul unui clarinet perfecționat. Șase ani mai tîrziu, el a prezentat Expoziției industriale din Bruxelles un fel de trompetă cu două curburi, aducînd oarecum cu un S inversat, pe care a botezat-o saxofon. Deși timbrul noului instrument de suflat a produs o impresie deosebit de favorabilă, organizatorii Expoziției industriale au refuzat să-i acorde lui Antoine-Joseph medalia de aur, pe motiv că era... prea tînăr.

Dezamăgit, Sax s-a mutat în 1841 la Paris. Aici el a reușit să-și prezinte creația marelui compozitor Hector Berlioz, care s-a arătat entuziasmat de ea. În cronică muzicală pe care o făcea cu regularitate la „Jurnal des Debats”, Berlioz scria că „Sax a descoperit legi pe care nu le-a putut afla în nici un tratat de acustică”.

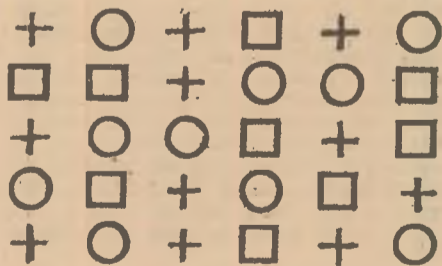
Cu bani împrumutați de la doi prieteni, Antoine-Joseph și-a deschis un mic atelier în care a început să producă saxofoane în serie. Dar ceilalți fabricanți de instrumente muzicale îl sabotau, orchestrele refuzau să le cumpere iar băncile de la care solicita împrumuturi îl tratau cu un dispreț suveran. „O persecuție demnă de Inchiziție”, scria Berlioz indignat.

Disperat, Sax s-a adresat fanfarelor armatei franceze. Dar aici s-a lovit de împotrivirea compozitorului italian Carafa, „capel-maistru general” al fanfarelor, care se jurase că nu va permite niciodată accesul „acestui instrument barbar”. Polemica dintre Sax și Carafa a început să pasioneze pe melomani. În cele din urmă, la 22 aprilie 1845, cei doi adversari s-au înfruntat, într-un fel de meci muzical, pe Cîmpul lui Marte. Orchestra de saxofoane, dirijată de Antoine-Joseph, a ieșit învingătoare și instrumentul a fost adoptat de armata franceză fiind considerat „excellent pentru executarea marșurilor militare”.

Dar adevărata glorie a saxofonului a venit mai tîrziu și a avut un caracter mult mai puțin războinic. Cu începerea de la sfîrșitul secolului trecut, el a ajuns instrumentul preferat al formațiilor de jazz, iar grație unor compozitori ca Stravinski, Gershwin sau Hacıaturian a căpătat drept de cetățenie și în marile orchestre simfonice.

ȘTIȚI SĂ SOCOTIȚI ?

Antrenați-vă atenția

Numărați cite cruciulițe, cercuri și pătrate conține tabelul. Număratoarea trebuie făcută, în gînd, în felul următor: „O cruciuliță, un cerc, două cruciulițe, un pătrat, trei cruciulițe, două cercuri”... ș.a.m.d.

După fiecare numărătoare întoarceți tabelul cu 90 de grade. Principalul e să nu vă pierdeți răbdarea dacă rezultatele vor ieși nițelș diferite.

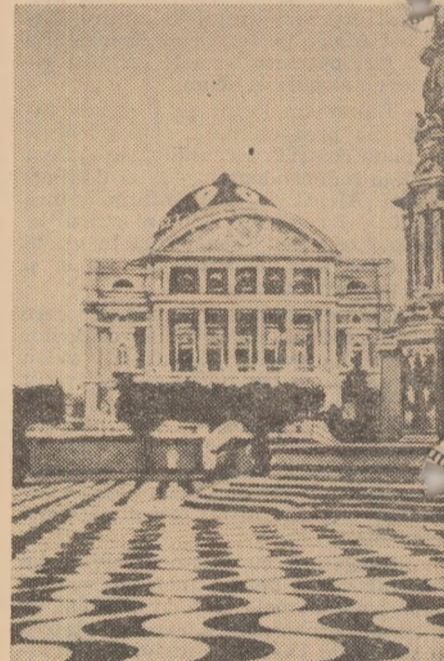

VESTIGII

Scala din Manaus

Fotografia înfățișează clădirea unui teatru de operă, poate printre cele mai frumoase din lume, construită în 1896 în orașul brazilian Manaus. E o copie fidelă a celebrei Scala din Milano, plantată în inima junglei Amazonului.

În anii aceia Manaus a fost unul din cele mai bogate orașe din lume. Amatori de acest soi de amănunte susțin că bogății lui locuitori consumau mai

multă șampanie decît parizienii și că-șî plăteau servitorii în briliante. Cert este că în provincialul, dar milionarul Manaus electricitatea a fost introdusă mai devreme decît la Londra.

Izvorul acestor bogății? Hevea, arborele de cauciuc, care crește numai în Brazilia. Dar izvorul a secăt în ziua în care englezul Henry Wickham a reușit să ascundă, în corpul unui crocodil împăiat, 70.000 de semințe ale arborelui de cauciuc și să le scoată clandestin din țară. Crînguri de hevea au apărut astfel în Ceylon, apoi în Malaya.

Viața falnicului Manaus s-a stîns. Astăzi pe străzile lui pustii rătăcesc cîini fără stăpin, iar pe pereții elegantului teatru se cațără lianele.

D. Samburov

În era de piatră:
— Golul pe care l-ai marcat cu capul a fost pur și simplu magistral!

„Herr Doktor“ cade în capcană

(Urmare din pag. 4-a)

cuns acest lucru. Dinsul n-a făcut nici-odată politică. Este mecanic la un șantier naval. Mie mi-au ucis fratele, iar lui fiul...

Era foarte emoționat, nu știam cum să-l liniștesc.

— Voiam să spun — continuă apoi — că mă aflu în Rusia Sovietică de cinci ani, dar de fapt nu e așa, nu mă aflu numai de cinci ani. Înțelegeți? Când am venit aici eram altfel de om. Dar după cele ce am văzut și am văzut multe... nu vreau să fiu un agent al lui Hitler în Uniunea Sovietică. Totuși lui nu i-am spus asta.

Am răsuflat ușurat.

— I-am spus — urmă Wehrman — că sînt un bun german, dar că mă tem foarte mult de G.P.U. pentru că, spre deosebire de el, locuiesc de cinci ani în Rusia și știu ce înseamnă această instituție. Musafirul meu izbucni, însă, în ris, dar nu în hohote, ci într-un ris șoptit. Imi spuse apoi că nu trebuie să mă tem, că mai târziu, cînd imi voi aminti că mi-a fost frică, am să rîd singur. Atunci am început și eu să rîd ca să nu-i stîrnesc bănuiele.

— Înseamnă că ai acceptat.

— Bineînțeles.

— Ți-a dat vreo misiune?

— Nu, mi-a spus că atunci cînd vor avea nevoie de mine imi vor trimite prin poștă o ilustrată, cu următorul conținut: „Fred, unde ai dispărut? Vreau să te văd. Te aștept“. Apoi vor urma ora și locul de întîlnire și semnătura: „Al tău, Fedia“. La locul fixat mă va întîmpina un individ cu parola: „Guten Tag, Avgust, adică Friedrich Avgustovici“. Musafirul meu avea la el și o sticlă de vin. Un vin bun, muscat „Krasnii Kamenii“. L-am băut pînă la ultima picătură. În timp ce beam mă gîndeam, însă, la un singur lucru: cum să ajung la dv.

— Cînd s-a întîmplat asta, tovarășe Wehrman?

— Cînd?... Cînd?... Astăzi sîntem în 20 august, nu? Da, imi amintesc... în 17...

În 17 august! A doua zi după plimbarea prin oraș a lui Kuzma Danilici... Să fi existat oare vreo legătură între cele două întîmplări? Cine să fi fost vizitatorul nocturn?

— Tovarășe Wehrman — m-am adresat apoi inimosului tînr din fața mea, — te previn că atît dumneata cît și noi trebuie să lucrăm cu multă prudență. Familia dumitale nu trebuie să sufere. Ți dau cuvîntul de onoare că n-ai să regreti că ai venit la noi. Să ne înțelegem în felul următor. Ți dau numerele mele de telefon. Cum primești cartea poștală ilustrată, mă înștiințezi imediat. La orice oră din zi sau din noapte. Telefonează de la un telefon public. Dacă nu mă găsești, lasă vorbă că m-a căutat Vasili, să spunem. Ai telefon? Da? Perfect. Notez numaidecît numărul. În caz de forță majoră, te caut și eu. Sper că n-ai să discuți cu nimeni...

— Se înțelege, tovarășe.

Cutia de chibrituri

Într-o sîmbătă pe la ora patru, în camera mea de la hotel a început să zbirnie telefonul. Era Ivan Mihailovici Șevțov. Sturm îi telefonase pentru a-i da niște instrucțiuni. Șevțov urma ca peste o oră să se înființeze în parcul orașului, pe o alee laterală, cu un număr din revista „Sudostroenie“ (Construcția de nave — N.R.) în mîna dreaptă. Ajuns la capătul aleei, inginerul trebuia să se tragă ceva mai la o parte din mulțime, să vîre revista în buzunarul drept al hainei și să se întorcă înapoi. Să se plimbe așa pînă cînd avea să-l ajungă din urmă un ins care-i va strecura din mers o cutie de chibrituri. Apoi inginerul avea misiunea să plece la gară, să cumpere bilet pentru trenul de Harkov și să coboare la Ziminka. Acolo trebuia să ia un bilet pentru trenul de Odesa, la vagonul internațional, să urce în el, să intre în compartimentul nr. 3 și să spună:

„Iertați-mă, am luat de la dv. un chibrit, vă mulțumesc, dar nu arde“ și, după ce i se va răspunde: „Luați de pe masă o altă cutie“ — să așeze cutia lui pe măsută, să revină în compartiment și să continue drumul pînă la Odesa. De acolo avea să se întorcă la Nijnelimansk cu vaporul.

Prima măsură a fost să-i telefonez lui Zaharian ca să ne dea pe cineva de ajutor, după care am plecat împreună cu Slavin în parc.

Curînd am ajuns pe aleea laterală indicată de Sturm. Inginerul Șevțov se plimba nervos dintr-un capăt într-altul al aleei, agîtînd într-una revista. Peste cîteva minute l-am zărit, spre surprinderea noastră, și pe Kirill care, la ora

aceea, ar fi trebuit să-l supravegheze pe Zghibnev. Ce căuta în parc? Mergea în urma unui ins cu o înfățișare ștearsă... care era chiar Zghibnev în carne și oase. Să fi fost într-adevăr omul pe care-l așteptam?...

Un ocol, două, trei... și Zghibnev se apropie de Șevțov. Ura! El era. Mă bucuram chiar că era Zghibnev, recenta descoperire a lui Slavin și Kirill, și nu un personaj nou, care ar fi complicat iarăși lucrurile... Oricît ar părea de paradoxal, dar mărturisesc că încercam chiar un sentiment de ciudată simpatie pentru inginerul electrician de la „Selhozmaș“, pe care îl vedeam pentru întîia oară. Dar dacă totuși nu era el?

Zghibnev îl urma pe Șevțov, fără grabă, cu un pas moderat, așa cum se cuvine să te plimbi seara prin parc. În cele din urmă îl ajunse. Am surprins, spre marea mea satisfacție, chiar momentul decisiv, în care, cu abilitatea unui hoț de buzunar, inginerul electrician Zghibnev strecură în mîna dreaptă a lui Ivan Mihailovici Șevțov o cutie de chibrituri. Apoi porni grăbit spre ieșire. Kirill după el... Iar Slavin și cu mine ne-am îndreptat spre inginerul Șevțov.

...Slavin se afla pe culoar, adîncit parcă în contemplarea peisajului, ale cărui contururi erau brusc estompate de întunericul ce punea tot mai mult stăpînire pe întreaga fire. Se înțelege, însă, că la ora aceea nu peisajul îl interesa pe colegul nostru. Misiunea lui era să păzească ușa compartimentului în care mă aflam eu cu Șevțov. După ce am scos din fundul cutiei, de sub bețele de chibrit, o bucăciță minusculă de hîrtie subțire, am început să o fotografiem cu un aparat special pe care-l luasem anume cu noi. O fotografie... două... trei... patru. Și gata. Am terminat. Acum drumurile noastre trebuiau să se despartă: inginerul Șevțov putea să execute mai departe instrucțiunile lui Ernst Ivanovici Sturm, iar eu și cu Slavin trebuia să aflăm cine va lua în primire faimoasa cutie de chibrituri...

Ziminka. Sala de așteptare era slab luminată. Șevțov cumpără bilet și ieși pe peron. Am cumpărat și eu bilet și am ieșit pe peron. La fel procedă și Slavin.

Fiecare dintre noi căuta să-și omoare timpul în felul lui. Pînă la sosirea trenului de Odesa mai era o oră. Șevțov începu să răsfoiască o carte. Cu ce se delecta de data aceasta Ivan Mihailovici? Cu Huxley sau cu Dostoievski? Eu m-am așezat pe o bancă și am început să respir aerul rece al nopții. Iar Slavin, aplecat puțin înainte, umbla de colo-colo prin încăperile gării: intră o clipă în restaurant, își viră nasul în biroul impiegatului de serviciu, se interesă de felul cum funcționează telegraful, apoi examinează cu luare aminte portretele frunțașilor, afișate în fața gării.

La un moment dat se zăriră luminile unei locomotive. Trenul mult așteptat se apropia de gară. Inginerul Șevțov urcă, aparent calm, în vagonul internațional. Ceva mai târziu sări pe scara vagonului și Slavin. Iar eu o clipă înainte de plecare m-am suit și eu.

Trenul se urni greoi din loc. Cinci sute de persoane se îndreptau spre frumosul oraș de la Marea Neagră. Cinci sute de persoane în vagoane de clasa I-a, a doua sau internaționale. În vagonul internațional mergea și un domn, pe care îl așteptau la Odesa sau altundeva niște treburi importante (dar nu pentru noi) și necesare (dar nu pentru noi). De data aceasta, însă, nu și le va mai duce la bun sfîrșit!

La un moment dat ușa compartimentului se deschise și inginerul Șevțov ieși pe culoar. Pășind cu băgare de seamă pe covorul gros, el se îndreptă spre compartimentul nr. 3, bătu la ușă și intră.

— Urmărește-l pe individul din compartimentul 3 — i-am spus lui Slavin. — În piața gării îl vor lua în primire băieții din Odesa. Ne întîlnim pe vapor.

Rendez-vous pe apă

La hotelul din Nijnelimansk ne aștepta Kirill. Deși ședea aparent calm în fotoliul lui preferat, am observat că de fapt îl frămînta ceva.

— Zghibnev s-a întîlnit cu juristul Wehrman — ne spuse el fără nici o altă introducere.

— Splendid! — exclamă Slavin.

— Așteaptă! — l-am oprit. — Relațează amănunțit, Kirill!

(Va urma)

vizitați

EXPOZITIILE

DE PRODUSE LACTATE
cu vinzare

ORGANIZATE DE O.C.L. ALIMENTARA, RAIONUL V. I. LENIN, LA UNITĂȚILE DIN B-DUI GH. GHEORGHIU-DEJ Nr. 21 ȘI 41, CALEA FERENTARI Nr. 2 ȘI 72 Ș. STR. DR. LISTER Nr. 1 UN BOGAT ȘI VARIAT SORTIMENT LA DISPOZITIA CUMPARĂTORILOR

Cititori de la sate!

PRIMIȚI LA DOMICILIU cărțile care vă interesează, adresîndu-vă în scris Bibliotecii Centrale

„CARTEA PRIN POȘTĂ“

Str. Sergent Nuțu Ion nr. 8-12
Raionul V. I. Lenin — București

Lucrările apărute se livrează imediat, iar cele aflate sub tipar la cîteva zile după apariție.

I M P O R T A N T

Secția „DISCUL PRIN POȘTĂ“ din cadrul bibliotecii vă poate expedia cu promptitudine și discurile solicitate.

Pentru a cunoaște cărțile apărute și în curs de apariție, precum și titlurile discurilor înregistrate de „Electrecord“, bibliotecă vă trimite — GRATUIT — la cerere liste bibliografice, prospecte și cataloage.

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE
SIBIANA

Linia „lui“

Obişnuite ani de zile să citească și să audă că moda masculină nu suferă decât schimbări rare și neesențiale, femeile au ajuns să se iluzioneze că garderoba soților lor e sortită unui permanent *statu quo*. Dar de câteva sezoane această părere e tot mai insistent infirmată. Moda masculină încearcă să iasă din limitele unei eleganțe devenite stereotipe, iar festivalurile și paradele, organizate în diferite țări cu o frecvență „alarmantă” — cum scrie cu umor o cronicară italiană — încearcă să trezească la bărbați un interes mai viu pentru ceea ce poartă, pentru noutate.

După „cuceririle” în domeniul culorilor, care au pus capăt „perioadei gri” ce dura de câteva decenii, dînd bărbaților acces la o gamă cromatică mai largă, a venit acum rîndul liniei. Această suportă continuu mici și subtile transformări de la un sezon la altul. De exemplu, în momentul de față vestoanele sînt mai alungite, avînd misiunea să înalțe talia. Mai îngustă, desenînd net toracele, fără totuși a-l strînge, haina marchează talia, care e plasată ceva mai sus de nivelul natural. Încheiatul la un rînd de nasturi (unul sau trei la număr) e preferat în continuare, dar nici cele „două rînduri” n-au fost date uitării. Reverele, mai ample decît s-au purtat în sezonul trecut, urcă mai sus, astfel că gulerul se scurtează. Umerii sînt ceva mai coboriți, desenînd o linie oblică. Au fost definitiv acceptate și umerii laterale, care dau o mai mare libertate de mișcare. La haina de sport se mai poartă gaică.

Vestele sînt o componentă indispensabilă a costumului masculin. Dar ele nu mai urmează strict linia clasică, ci pot fi, în egală măsură, și fantezi. Noutatea se face simțită și în culoare: vesta poate fi confecționată din același material dar și din alt material uni, în culoare contrastantă.

Și pantalonii au suferit mici transformări. Ei nu se mai poartă evazați în partea inferioară, lărgimea fiind de 22—23 centimetri. Prin urmare au o linie continuă, care dă o notă de eleganță întregului costum.

Gustul rafinat al noii mode se exprimă și în alegerea țesăturilor și al culorilor: desene sobre inviorate de culori calde, sau desene mari, în special carouri, „potolite” de culori discrete.

Nici în ce privește încălțămîntea bărbații nu rămîn mai prejos decît femeile. La modă sînt mocasinii sport, cu bot rotunjit și în general pantofi cu căpută înaltă.

(După „Nedelea“)

FEMININE

Șase deprinderi proaste

Există anumite deprinderi proaste, pentru care, cu timpul, plătim scump dacă nu le combatem. Iată cîteva:

1 După lucru ni s-a ivit ocazia să ieșim în oraș. În grabă, nu ne mai ștergem fardul vechi, ci ne pudrăm peste el. Rezultatul e, de regulă, de rău. Peste o oră fața nu mai arată proaspătă. Stratul gros de pudră nu face decît să accentueze ridurile. Și doar nu ne trebuie mai mult de cîteva minute pentru a șterge bine obrazul, a-l unge cu puțină cremă hrănitoare și a-l pudra apoi din nou.

2 Ni s-a rupt o unghie. Fără a sta mult pe gînduri, luăm o foarfecă mare de birou și începem să ne facem „manichiura”. Repede și fără bătaie de cap. Dar și fără riscuri? Nu întotdeauna. În acest fel ne putem ușor răni stratul cornos al pielii. De aceea sfatul nostru e să aveți mereu în poșetă o pilă mică de unghii

3 Din păcate, în foarte puține ocazii putem lucra finînd capul sus. Dar nici să-l ținem tot timpul aplecat nu e neapărată nevoie. Următorul exercițiu vă asigură o linie frumoasă a gîtului și a bărbiei: ridicați capul cît mai sus, „lungindu-vă” gîtul. De asemenea, e util ca de trei ori pe săptămînă să masați gîtul cu dosul palmei uns cu puțină cremă.

Oricît am fi de grăbite, înainte de a ieși în oraș trebuie să ne improspătăm fardul.

4 Obiceiul unor femei de a-și rezema obrazul în palmă are drept consecință formarea ridurilor din jurul ochilor, denumite în limbaj curent „laba gîștei”. Combateți această deprindere proastă și atenuați urmările ei, cu ajutorul unui masaj ușor.

5 Cam opt femei din zece se culcă seara cu un strat subțire de cremă pe față. Și fac foarte rău. Pielea este astfel împiedicată să respire. Cum să procedăm ca să fie bine? După ce ne curățăm obrazul, îl ungem cu un strat subțire de cremă hrănitoare pe care o menținem doar douăzeci de minute, maximum o jumătate de oră. Prisosul îl înălțurăm cu un șervețel de hîrtie moale și abia după aceea ne culcăm.

6 Ridurile verticale de pe frunte schimbă în mod neplăcut expresia feței. Ele se formează fără să ne dăm seama, din pricina obiceiului aproape incontabil de a ne încrunta. Pentru a vă „netezi” fruntea procedați astfel zilnic: relaxați mușchii feței, apoi, cu degetele unse cu puțină cremă, apăsați ușor fruntea de la rădăcina nasului spre temple.

S. Orlova

ATENȚIE PĂRINȚI

Ținuta copiilor

Prin noțiunea de ținută înțelegem poza obișnuită a omului, care se păstrează atît în mișcare cît și în stare de repaos, cu alte cuvinte, felul de a ne purta corpul. Dar ținuta nu este un dat definitiv, ea se poate schimba, de exemplu, în urma unor tulburări de auz, vedere sau respirație. Nu ne vom ocupa, însă, de aceste cazuri speciale, care sînt de resortul medicului.

O importanță deosebită în formarea unei ținute corecte la copil o are dezvoltarea sistemului său muscular. Dacă copilul e lipsit de vlagă, de vioiciune, dacă nu i se impune un regim de viață strict, există mai multe probabilități ca va avea o ținută incorectă.

Ce trebuie, deci, să facă părinții pentru a evita grijile și neplăcerile legate de dezvoltarea fizică a copilului încă de la primii săi pași? Amintesc încă o dată că înainte de toate, sînt necesare respectarea unui regim corect, recomandat de medic, aerul curat și mai ales exercițiile fizice — repet, de la cea mai fragedă vîrstă. În sfîrșit, copiii mai mari vor practica sportul. Iată și cîteva sfaturi concrete pentru părinți.

Mulți cred că dacă salteaua e moale, somnul copiilor e mai bun. Eroare! Obișnuința de a doborî pe paturile tari și veți evita deformarea coloanei lor vertebrale. Din aceleași motive nu sînt bune paturile pliante. Dacă nu aveți altceva la îndemînă, puneți sub saltea o planșetă de lemn. Pernele mari și moi de puf, care-i încălzesc pe copii făcîndu-i să transpire abundent, le strică somnul. De aceea, evitați-le, punînd mai degrabă sub căpătîi o pernă mai mică și mai tare sau chiar nimic.

Dorința mamelor de a-și vedea cît mai repede micuții șezînd, precum și admirația manifestată de cei din jur cu acest prilej, sînt foarte dăunătoare: mușchii neformați ai spatelui încă nu pot susține corpul în poziția corectă.

S-a observat că cel mai adesea su-

garii sînt purtați pe brațul stîng — și nu e bine. E absolut necesar să se alterneze mîinile, pentru ca să nu li se imprime copiilor, în special celor slăbuți, o ținută incorectă, care poate duce ulterior la deformarea coloanei vertebrale. Același lucru trebuie făcut și atunci cînd copiii încep să meargă. Țineți-i cînd de minuța dreaptă, cînd de cea stîngă.

Începutul școlii aduce probleme noi și pe această linie. De la viața plină de mișcare de pînă atunci, copiii trec brusc la regimul static prelungit din clasă și de acasă. Această trecere poate avea urmări nefaste asupra dezvoltării lor fizice.

Cauzele care pot determina o ținută incorectă în această perioadă sînt destule: lumina slabă în clasă sau acasă, poziția incorectă a corpului în bancă (a cărei înălțime e uneori nepotrivită pentru copil) sau pe scaun. Nu întîmplător elevilor din clasele mici li se recomandă ghiozdanul. Mîinile lor trebuie degajate de greutate. Ghiozdanul e extrem de util în special elevilor de la țară, care au de făcut pe jos un drum mai lung de acasă pînă la școală și înapoi decît colegii lor de la oraș.

Și încă un sfat pentru învățători: faceți cu copiii exerciții ușoare (chiar dacă zgomotoase) de destindere, în pauze sau în timpul lecțiilor care cer o deosebită încordare.

E. Nikiforova

FAMILIA

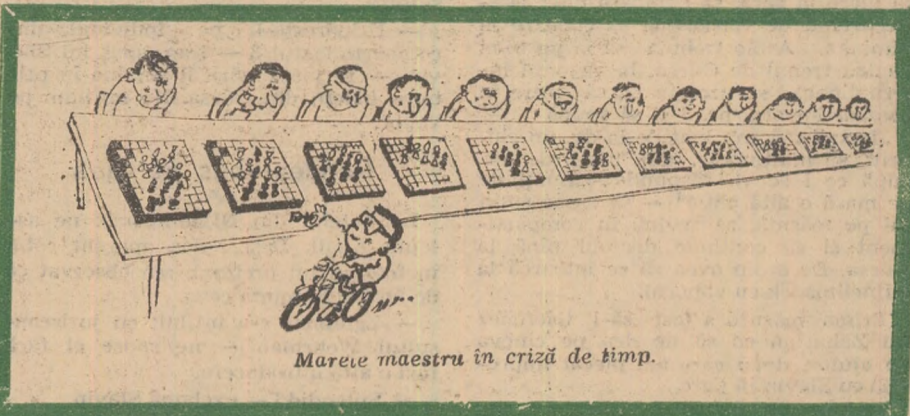
Ce șanse de gemeni aveți?

La o sută de nașteri cu un singur copil se nasc doi sau mai mulți gemeni. Din calculele făcute de dr. G. Ikonomov rezultă că în țările europene această medie variază între 0,5 și 1,5 la sută și că ar fi influențată de latitudinea geografică, de clima în care trăiește mama, de modul ei de viață.

Cele mai multe cazuri de gemeni au fost înregistrate în țările din Europa de Nord: Danemarca, Norvegia, Suedia, Olanda, Polonia. Acolo gemenii sînt aduși pe lume cel mai des de mame în vîrstă de 25-29 de ani. În ceea ce privește orașele, recordul mondial îl deține Birmingham-ul, cu o „producție” de cinci perechi pe săptămînă (doi gemeni la 86 de nașteri obișnuite).

Mai rari sînt trei copii... simultan.

A. Karimova

Marele maestru în criză de timp.

Oamenii de știință apreciază că tripleții văd lumina zilei o dată la 7000-8000 de nașteri, iar pe cvadrupleți se poate conta abia o dată la 500.000-700.000 de nașteri. Cinci copii sînt un eveniment care umește adesea întreaga lume. În ultimii 190 de ani, în America de Nord, de exemplu, asemenea evenimente au survenit de șase ori.

Pînă în 1940 se cunoșteau doar șase cazuri de șase copii născuți în același

— De ce sîntem mindri? Pe noi, de ce reprezentăm un caz din o sută.

timp. În august 1965, o braziliancă a adus pe lume șase gemeni.

În sfîrșit, în măsura în care informațiile sînt adevărate, s-ar părea că șapte copii au văzut lumina zilei numai de două ori, o dată în Germania, în 1860 și a doua oară în Spania, în 1943. E adevărat că un basorelieu din secolul XVII ne informează că tot în Germania o femeie a adus pe lume, la 29 ianuarie 1600, șapte gemeni, doi băieți și cinci fete, iar într-un ziar de acum 30 de ani se vorbește despre o mamă care de asemenea ar fi născut șapte gemeni. Din aceeași sursă de informații aflăm că în afara celor șapte ea a dăruit viață la încă 18 copii, veniți pe lume cite unul, de cinci ori a născut cite doi gemeni, de patru ori cite trei, o dată șase. În total — 53 de copii! Se pare că Barbara Stratzman, acesta e numele proficei mame, e reprezentată cu toată familia ei pe o pictură din altarul bisericii din Bönigheim (Wurttemberg).

În fața acestui record pălește chiar și prolificitatea unei alte mame, H. Workmak, din Dallas (S.U.A.), care în 38 de ani de căsnicie a născut 28 de copii. La 53 de ani avea 19 nepoți.